

Т. П. Мізерна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**з впровадження моніторингу в процес управління якістю
підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи**

*для керівників загальноосвітніх навчальних закладів,
заступників з навчально-виховної роботи, керівників
методичних об'єднань вчителів іноземної мови,
працівників органів управління освітою*

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Державний заклад
„Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”

Кафедра державної служби та управління
навчальними й соціальними закладами

Т. П. Мізерна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з впровадження моніторингу в процес управління якістю
підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи

*для керівників загальноосвітніх навчальних закладів,
заступників з навчально-виховної роботи, керівників
методичних об'єднань вчителів іноземної мови,
працівників органів управління освітою*

Луганськ
ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”
2013

УДК 373. 016:811 (076)

ББК 74.268.13рЗ

М58

Рецензенти:

Хриков Є. М.

– доктор педагогічних наук, професор кафедри державної служби та управління навчальними й соціальними закладами ЛНУ імені Тараса Шевченка.

Адаменко О. В.

– доктор педагогічних наук, професор кафедри державної служби та управління навчальними й соціальними закладами ЛНУ імені Тараса Шевченка.

Вербовський О. В.

– кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки СНУ імені Володимира Даля.

Мізерна Т.П.

М58

Методичні рекомендації з впровадження моніторингу в процес управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи для керівн. ЗНЗ, заступ. з навч-вих роботи, керівників метод. об'єд. вчит. інозем. мови, праців. орг. управ. освітою / Т. П. Мізерна ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т. ім. Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. – 139 с.

У методичних рекомендаціях розглядаються основні теоретичні, методичні й практичні засади організації й проведення моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі. Призначено для керівників загальноосвітніх навчальних закладів, заступників з навчально-виховної роботи, керівників методичних об'єднань вчителів іноземної мови, працівників органів управління освітою.

УДК 373.016:811 (076)

ББК 74.268.13РЗ

*Рекомендовано до друку Навчально-методичною радою
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 9 від 03 квітня 2013 року)*

© Мізерна Т. П., 2013

ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Основні аспекти управління якістю підготовки з іноземної мови в загальноосвітньому навчальному закладі..	7
2. Процедура моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі.....	11
3. Модель моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному заклад.....	16
4. Програма реалізації моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі.....	19
5. Комплекс заходів щодо проведення моніторингу якості навчання, стану викладання предмету „Іноземна мова” в загальноосвітньому навчальному закладі.....	22
6. Особливості оцінки управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ та моніторингової діяльності навчального закладу щодо якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі.....	36
7.Інструментарій моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі.....	46
8. Пам’ятка для керівників загальноосвітніх навчальних Закладів.....	119
Тезаурус основних понять з моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи.....	130
Список літератури.....	134

ВСТУП

На сьогодні система загальної середньої освіти знаходиться на етапі активної розробки та впровадження моніторингу якості освіти. Поняття „якість” характеризує новітні підходи до освітніх процесів в ЗНЗ. Різні тлумачення якості освіти – педагогічні або управлінські, визначають аспекти розуміння якості в освіті. Поняття „якість освіти” включає як мету, цілі, процес організації, рівень навчальних досягнень учнів, так і містить вимоги до загальної підготовки людини. Стратегічні напрямки розвитку й модернізації системи загальної середньої освіти визначені в законах України „*Про освіту*”, „*Про загальну середню освіту*”, відповідно сформульовані завдання, спрямовані на забезпечення якісної освіти, як основи всебічного розвитку особистості шляхом навчання й виховання. В „*Державній національній програмі Освіта*” (Україна XXI століття) визначається „пріоритетом досягнення якісно нового рівня у вивченні іноземних мов” [2]. В „*Національній доктрині розвитку освіти*” провідне місце займає проблема якості як „національного пріоритету й передумови національної безпеки держави” [9].

Процес підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі зазнав значних змін. Ключовими є: модернізація освітнього процесу, побудова компетентнісної парадигми, процес гуманізації навчання, визнаність й наближення навчальних стандартів до Загальноєвропейських, спрямованість мовної освіти на здатність і готовність учнів здійснювати іншомовне спілкування, самореалізацію особистості шляхом вивчення іноземної мови, ціннісний характер іншомовної освіти. В „*Концепції навчання другої іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах*” автори В.Редько, Н.Басай іноземна мова розглядається „як важливий і необхідний засіб міжкультурного спілкування, що має статус соціально-економічного і політичного порозуміння між різними представниками світової спільноти у різноманітних сферах їх життєдіяльності й вимагає змін до цілей, підходів, завдань, змісту і технологій навчання іноземних мов в загальноосвітніх навчальних закладах” [15,53].

Провідною тенденцією світової та вітчизняної мовної політики є вдосконалення системи освіти та підвищення статусу мовної освіти, з метою залучення країн до інтегративних процесів. В країнах Європи мовна освіта пов'язана з питанням „освіти впродовж життя”, основною ідеєю якого є створення єдиного європейського освітнього простору як підґрунтя економічної, політичної та культурної взаємодії.

Основу щодо надання й забезпечення якості підготовки з іноземної мови в загальноосвітній школі становить управління. В педагогічній літературі представленні дослідження, що розкривають теоретичні й методологічні підходи до якості в освіті, описують існуючі концепції якості освіти та визначають засади управління якістю: А. Аветісов, В. Безпалько, І. Булах, В. Гуменюк, Г. Єльнікова, Б. Жебровський, Ю. Жук, В. Кальней, Є. Коротков, В. Кремень, О. Локшина, О. Ляшенко, Т. Лукіна, О. Овчарук, В. Понасюк, М. Поташнік, Н. Селезньова, І. Субетто, П.Третяков, Т. Шамова, С. Шишов, Є. Хриков та інші. Сучасне управління якістю базується на принципах й методах менеджменту якості, що включає не лише якість результату, а й якість всіх організаційних процесів. Сутність управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі полягає у приведенні всіх складових якості (якості умов, якості організації процесу, якості результату) у відповідність до вимог та стандартів якості. Процес управління якістю підготовки з іноземної мови в загальноосвітній школі – це процес планування, досягнення і постійного підвищення якості умов для здійснення освітнього процесу з іноземної мови, його реалізації та якості результату. З метою забезпечення обґрунтованості та об'єктивності прийняття управлінських рішень, отримання оперативної інформації про стан управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ вирішальним є організація та впровадження моніторингу в процес управління якістю. Моніторинг органічно пов'язан з усіма функціями та стадіями управління. Кожна функція управління виступає як основний пункт моніторингу, торкається мети, інформації, прогнозів, розв'язків завдань, організації і виконання педагогічної діяльності, комунікації і корекції [1].

Ефективність управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи визначається забезпеченням систематичним, об'єктивним, комплексним й безперервним відстеженням якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ, своєчасністю отримання й обробки оперативної інформації та врахування даних під час прийняття управлінського рішення; що в свою чергу спрямоване на підвищення якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ. Це факт визначає за необхідне більш детально систематизувати та конкретизувати поняття „моніторинг” в управлінні якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи, детально обґрунтувати процес організації та впровадження, охарактеризувати напрямки, етапи, суб'єкти та об'єкти, діагностичний інструментарій, тощо.

1. Основні аспекти управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі

Основу щодо управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ складають:

Положення, в яких розкрито методологічні та теоретичні засади управління навчальним закладом (дослідження в сфері управління навчальним закладом: О.Адаменко, Л.Даниленко, Г. Єльнікова, Л.Карамушка, Ю.Конаржевський, Т.Лукіна, О.Мармаза, В. Пікельна, М.Поташнік, Є.Хриков, та інші). Це дозволить розглядати проблему управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи в контексті сучасної теорії управління, з урахуванням законів, закономірностей, принципів освітнього менеджменту.

Концепції якості освіти та педагогічні дослідження в сфері управління якістю освіти (А.Аветісов, В.Безпалько, Н.Бордовська, І.Булах, В.Гуменюк, Ю.Жук, В.Кальней, Є.Коротков, В.Кремень, О.Ляшенко, Т.Лукіна, О.Овчарук, В.Понасюк, М.Поташнік, Н.Селезнева, І.Субетто, П.Третьяков, Є.Хриков, Т.Шамова, С.Шишов та інші).

Сучасні принципи й положення менеджменту якості, сформульовані в міжнародних стандартах якості ISO. Це визначається в першу чергу вимогами суспільства до якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі в контексті сучасних підходів до іншомовної освіти учнів (компетентнісного, комунікативного); по-друге – з введенням та удосконаленням освітніх стандартів й програм з іноземної мови; по-третє – зі змінами, що обумовлюють зміст управління якістю підготовки з іноземної мови учнів, - орієнтація на підготовку випускника школи, що володіє визначеними компетенціями, складовою яких є іншомовна комунікативна компетенція.

Теоретико-методологічні положення моніторингу в освіті (А. Белкін, В. Бодряков, Н.Вербицька, В. Горб, О. Дахін, А. Денисенко, Є. Заїка, В. Кальней, О. Касьянова, Н. Кулемін, О. Локшина, Т. Лукіна, О. Ляшенко, І. Маслікова, Д. Матрос, Д. Мельникова, О. Орлов, Д. Полев, А. Майоров, В. Репкін,

Г. Репніна, З. Рябова, О. Севрук, С. Сіліна, Т. Строкова, А. Тайджман, Є. Хриков та інші),

На сьогодні, вітчизняні та зарубіжні вчені пов'язують управління якістю з концепцією Загального менеджменту якості TQM (Total Quality Management), яка спрямована на підвищення якості всіх організаційних процесів. Особливістю управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи є специфіка діяльності, цілей, методів, технологій й засобів організації процесу іншомовної освіти. Якість підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ реалізується в освітньому процесі. Поняття „процес” в стандартах ISO визначається як сукупність взаємопов'язаних ресурсів (кадрових, матеріально-технічних та інше) та діяльності, котра впливає на результат як на вході та і на виході. Суть управління процесами полягає в ухваленні управлінських рішень і подальшої реалізації передбачених цими рішеннями управлінських дій на процес. Освітній процес є визначальним в системі підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ і його бажаним результатом є готовність учнів до іншомовного спілкування, сформований рівень іншомовної комунікативної компетенції. Останнім часом компетенція розглядається як результат освітньої діяльності. Згідно з вимогами стандартів ISO ефективний менеджмент якості в освіті має розглядатися в контексті процесного підходу, де управління навчальним закладом базується на управлінні процесами, що визначають якість результату. Тому, на нашу думку, сутність управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ можливо розглядати як певний процес приведення системи складових якості у відповідність до вимог або стандартів. Система управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи є складовою загальної системи управління. Процес управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі включає діяльність керівника (директора), його заступників, керівника методичного об'єднання та атестаційної комісії з метою планування, досягнення і постійного підвищення показників якості в школі. Призначенням системи управління якістю підготовки з

іноземної мови учнів загальноосвітньої школи є: організація діяльності, її регулювання відповідно до сформульованих цілей, визначення функціональної ролі кожного в забезпеченні якості, організація постійного спостереження за показниками якості з метою накопичення інформації та прийняття рішення. Постійне підвищення й вдосконалення процесу управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі пов'язане в нашому дослідженні з „петлюю якості” Е.Демінга. Управління якістю здійснюється циклічно та включає певні етапи, що характеризують цикл управління якістю. **Етапи управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі** характеризуються роботою по досягненню показників якості й включають: планування (PLAN - P), виконання дій (DO - D), контроль (CHECK - C), коригувальні дії (ACTION - A). Рух за циклом Е.Демінга може повторюватися доти, доки не буде досягнуто запланований результат [14]. Відповідно до цього ми розглядаємо чотири етапи управління якістю:

Перший етап – *планування якості*. Процес планування якості включає встановлення цілей та вимог, щодо досягнення та постійного вдосконалення показників „якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ” вибір необхідних методів. Даний етап характеризується вивченням потреб споживачів освітніх послуг до іншомовної освіти учнів в школі.

Другий етап – *виконання дій з управління якістю*. Процес виконання дій з управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи включає дії з виконання запланованих робіт й управління процесами.

Третій етап – *забезпечення якості*. Процес забезпечення якості характеризують управлінські дії в рамках системи якості, спрямованні на виконання вимог до якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі.

Четвертий етап – *підвищення якості*. Процес підвищення якості включає заходи спрямовані на підвищення ефективності й результативності діяльності та процесів петлі якості.

Функціями, що визначають процес управління якістю

підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі є наступні:

- управління якістю педагогічного складу;
- управління якістю учнів;
- управління якістю освітніх технологій;
- управління якістю навчальних програм, планів;
- управління якістю матеріально-технічного забезпечення;
- управління якістю науково-методичного забезпечення;
- управління якістю фінансового забезпечення.

Принципи, що визначають процес управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі:

1). Орієнтація на споживача. Діяльність організації, ЗНЗ залежить від споживачів (учнів, батьків, суспільство в цілому), тому ЗНЗ повинен враховувати і виконувати їх вимоги щодо підготовки учнів з іноземної мови.

2). Лідерство керівників. Адміністрація ЗНЗ повинна визначати політику, цілі та завдання щодо якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ.

3). Участь співробітників. Система якості ЗНЗ повинна спонукати працівників до постійного підвищення якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ.

4). Процесний підхід. Стандарти серії ISO передбачають підхід до управління якістю в ЗНЗ, як до управління сукупністю взаємопов'язаних процесів щодо підготовки учнів з іноземної мови.

5). Системний підхід до управління. Даний підхід в поєднанні з попереднім визначає управління процесами підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ як системою.

6). Постійне поліпшення. Постійне поліпшення діяльності ЗНЗ щодо підготовки учнів з іноземної мови має розглядатися як мета. Якість підготовки учнів з іноземної мови визначається загальним розвитком та постійним поліпшенням умов (стану кадрового, фінансового та матеріально-технічного забезпечення) в ЗНЗ.

7). Підхід до прийняття рішень на підставі фактів. Реалізація даного принципу визначається вимірюванням та збором точної

інформації щодо якості підготовки учнів з іноземної мови та її оцінки в ЗНЗ.

8). Взаємовигідні стосунки з постачальниками. Реалізація цього принципу визначається наявністю чітких та відкритих зв'язків та обміну інформацією між ЗНЗ та споживачем. При цьому підвищення конкурентоспроможності ЗНЗ визначається його здатністю задовольняти потреби та вимоги споживачів щодо підготовки учнів з іноземної мови.

2. Процедура моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі

Моніторинг - засіб управління *якістю підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи*, процедура якого включає постійне, спеціально організоване, систематичне спостереження за станом підготовки учнів з іноземної мови з метою виявлення її відповідності бажаному результату або визначеним цілям. Моніторинг має включати процес збору, аналізу інформації щодо основних показників діяльності об'єктів, факторів впливу, змін, з метою оцінки якості підготовки учнів з іноземної мови у ЗНЗ і прийняття на цій основі управлінських рішень про відповідність фактичних результатів запланованим та їх подальше коригування.

Основна мета моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи - створення інформаційної бази необхідної для прийняття управлінських рішень й прогнозування подальшого розвитку стану підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ.

Моніторинг є не лише засобом постійного спостереження, збирання даних, контролю за станом викладання іноземної мови, рівнем учбових досягнень учнів, а й важливим інструментом управління, завдяки якому можливо отримати оперативну, цілісну, комплексну, і об'єктивну інформацію про якість підготовки учнів з іноземної мови в загальноосвітній школі.

Моніторингові технології надають можливість оцінити ступень досягнення поставлених цілей з підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи, з'ясувати причини відхилень та забезпечують прийняття органами управління за результатами моніторингових досліджень ефективних управлінських рішень з метою регулювання і подальшого прогнозування стану підготовки учнів з іноземної мови в загальноосвітній школі.

Організація системи моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ передбачає вирішення таких **завдань**:

- розробка, апробація й впровадження системи моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів;
- створення в загальноосвітній школі необхідних умов для організації й проведення моніторингових досліджень якості підготовки з іноземної мови учнів;
- забезпечення одержання оперативної, цілісної й комплексної інформації; визначення критеріїв, створення системи спостереження і вимірювання якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі;
- дослідження динаміки якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі;
- створення інформаційної бази результатів моніторингових досліджень, їх обробка й аналіз;
- прогнозування подальшого розвитку стану підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі;
- підвищення якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі.

Об'єктами моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ є:

1. **Якість** умов для здійснення освітнього процесу з іноземної мови.
2. **Якість** освітнього процесу з іноземної мови.
3. **Якість** результатів освітнього процесу з іноземної мови.

Суб'єкти моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ є управлінські органи, вчителі іноземної мови загальноосвітньої школи.

Основними етапами моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ ми визначили:

1. Підготовчий етап:

- постановка мети та завдань моніторингу;
- визначення об'єктів дослідження;
- визначення критеріїв, показників та напрямків моніторингу;
- вибір інструментарію дослідження;
- встановлення термінів моніторингу.

2. Діагностико-дослідницький етап:

- збір необхідної інформації з метою попередньої оцінки стану підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ;
- дослідження динаміки якості підготовки з іноземної мови в ЗНЗ, виявлення впливів зовнішніх та внутрішніх факторів, відхилень від стандартів;

3. Аналітико-прогностичний етап:

- аналіз й інтерпретація отриманих результатів дослідження, формулювання висновків;
- визначення тенденцій подальшого розвитку об'єктів моніторингу, розробка рекомендацій.

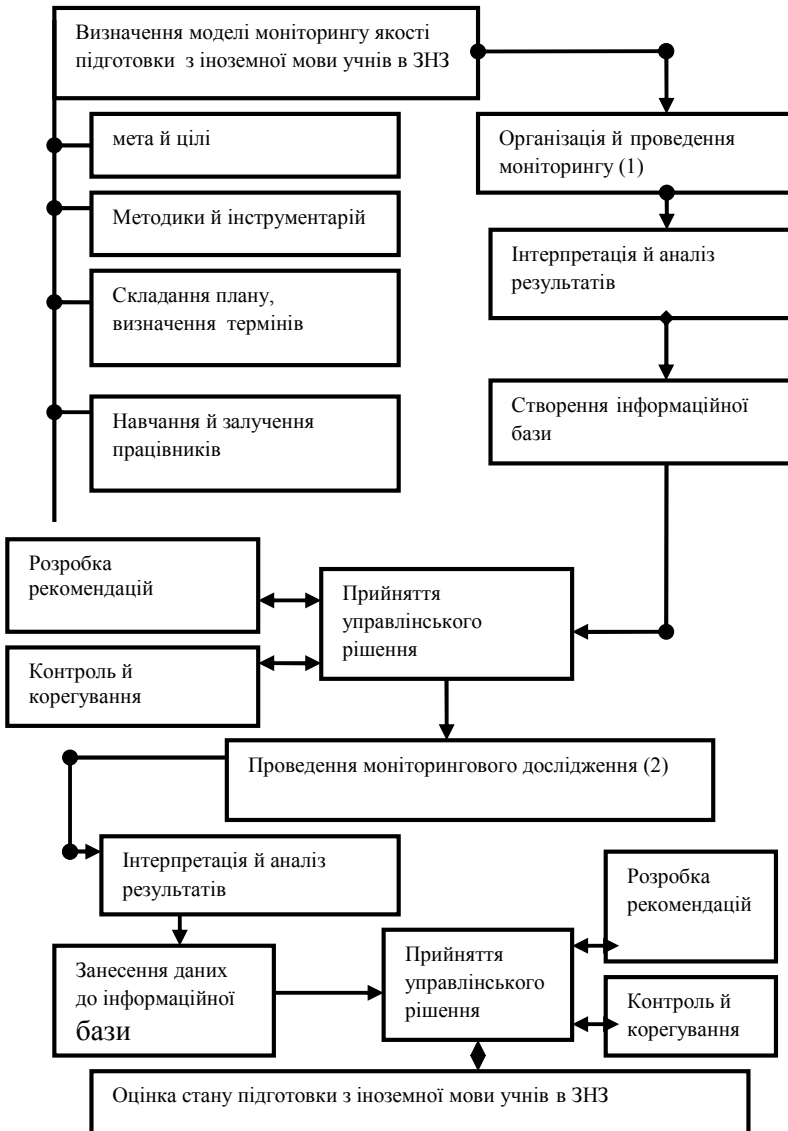
4. Коригувальний етап:

- проведення корегувальних дій спрямованих на підвищення якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ.

Алгоритм впровадження моніторингу якості підготовки з іноземної мови загальноосвітньої школи (Рис. 2.1):

- визначення цілі програми впровадження моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи;
- визначення моделі моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ (мета й цілі моніторингу, методики й інструментарій, складання плану, визначення термінів, навчання й залучення працівників);
- визначення показників моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи;

Рис. 2.1. Реалізація моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ

- визначення напрямків моніторингу;
- визначення предмету дослідження кожного напрямку;
- визначення технології отримання інформації та обробки результатів дослідження;
- визначення методики проведення моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи;
- розробка інструментарію проведення моніторингу, обробки та зберігання інформації;
- визначення суб'єктів реалізації моніторингу та їх обов'язки;
- створення банку матеріалу щодо реалізації моніторингу;
- визначення засобів забезпечення достовірності та об'єктивності отримання даних;
- організація й проведення моніторингу;
- інтерпретація й аналіз результатів;
- створення інформаційної бази моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ;
- прийняття управлінського рішення;
- розробка рекомендацій;
- контроль й корегування;
- оцінка стану якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі.

Моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи має наступні **функції**:

1. *Інформаційна.* Забезпечує тримання інформації про результативність підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ.
2. *Організаційна.* Визначає умови моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ.
3. *Діагностична.* Забезпечує визначення досягнутого стану підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ, шляхом використання відповідних методик.
4. *Аналітична.* Аналіз й інтерпретація отриманих відповідно до показників якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ даних.
5. *Прогностична.* Визначає прогнозування подальшого розвитку стану об'єктів моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ.

6. *Корекційна.* Забезпечує корекцію негативних тенденцій розвитку об'єктів й суб'єктів моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ та досягнення бажаних результатів.
7. *Управлінська.* Прийняття управлінських рішень спрямованих на забезпечення якості підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ.

Методи збору й обробки інформації:

- Вивчення й аналіз документації; вивчення й аналіз портфоліо; спостереження; анкетування; тестування; експертне оцінювання; моделювання; самооцінювання; кваліметрія; контрольні роботи.

3. Модель моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі

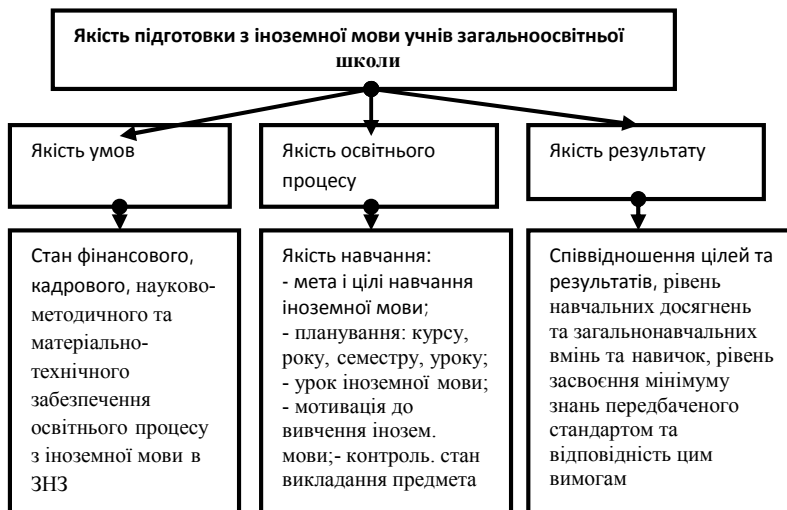
Поняття „підготовка” визначає певний запас знань, навичок, досвід набутий в процесі навчання, практичної діяльності [13]. „Якість” визначає різні складові процесу іншомовної підготовки учнів в загальноосвітній школі, її зовнішні та внутрішні аспекти. Зовнішні аспекти якості іншомовної освіти обумовленні замовленням суспільства, щодо рівня підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі (цілі й зміст). Внутрішні характеризують процес підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі. При цьому моніторинг якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи має базуватися не на показниках його результатів, а на комплексі критеріїв, до складу яких мають входити не лише показники освітніх результатів, але й освітнього процесу – його змісту, організації, технологій та матеріально-технічних, навчально-методичних, кадрових та інших умов, створених для його реалізації.

Модель моніторингу базується на наступних компонентах якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі:

1. **Якості умов.**
2. **Якості освітнього процесу.**

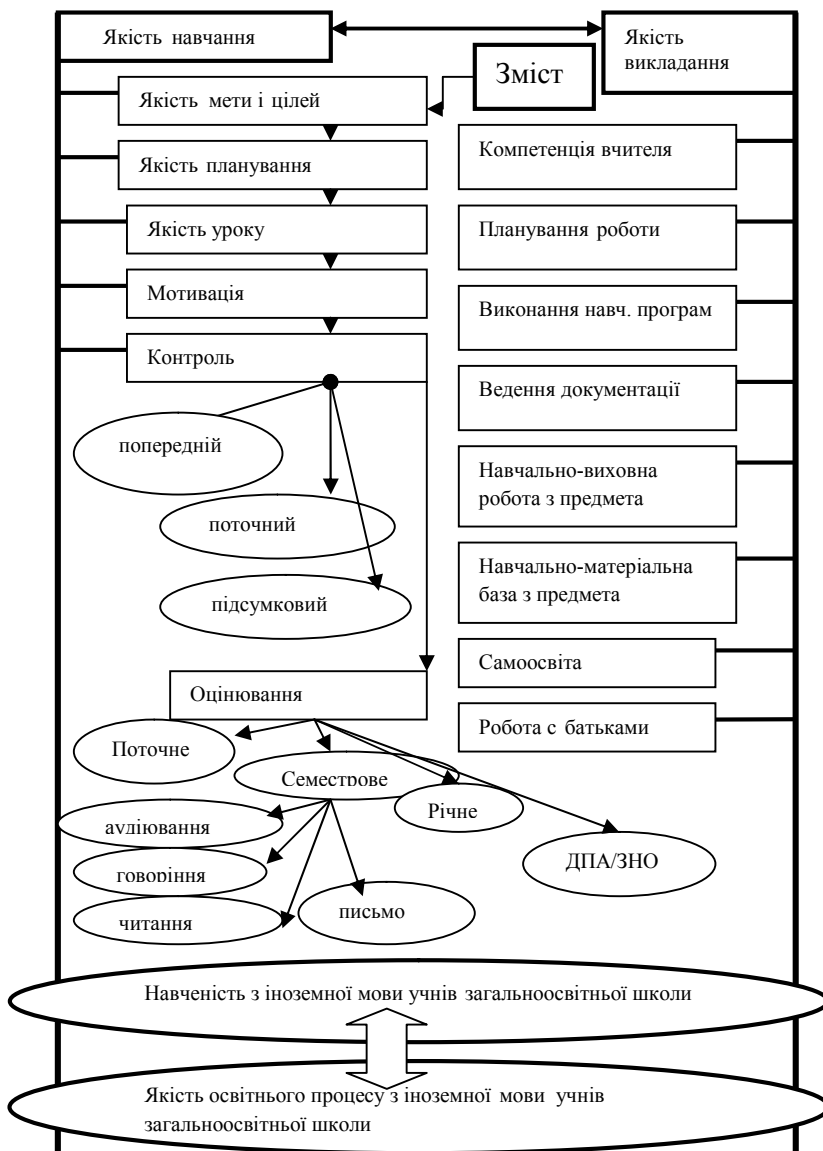
3. Якості результату.

Таблиця 3.1. Компоненти якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ.

Моніторинг якості умов має бути спрямований на відслідковування показників якості фінансового, кадрового, матеріально-технічного та науково-методичного забезпечення освітнього процесу з іноземної мови. Моніторинг якості організації процесу має включати моніторинг якості навчання, моніторинг стану викладання предмета „Іноземна мова” в загальноосвітній школі (Таблиця 3.2.). Моніторинг результату забезпечує зворотній зв'язок за показниками, що визначають досягнутий рівень володіння іншомовною комунікативною компетенцією учнями, досягнення мети, цілей та завдань в діяльності органів управління навчальним закладом щодо управління якістю підготовки з іноземної мови учнів та діяльності вчителя іноземної мови щодо досягнення цілей кожного етапу навчання. Структура моніторингу якості підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи включає: **моніторинг внутрішній** (на рівні загальноосвітньої

Таблиця 3.2. Основи параметри якості організації освітнього процесу з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи

школи) та **моніторинг зовнішній** (діяльність управлінських і методичних структур на рівні систем управління). Моніторинг має включати діяльність відповідних управлінських органів як на рівні загальноосвітньої школи, так і відповідно на рівні систем управління, що забезпечить інформацією, й визначить зворотній зв'язок між вище і нижчестоящими органами управління щодо якості підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи. Тому, на нашу думку, моніторинг якості підготовки учнів з іноземної мови на рівні ЗНЗ повинен складатися з: *управлінського моніторингу* – який реалізується керівником навчального закладу, його заступниками, керівником МО вчителів іноземної мови; має бути спрямований на відслідковування основних параметрів складових якості підготовки учнів з іноземної мови, з метою отримання інформації щодо стану цих об'єктів, впливів зовнішніх та внутрішніх факторів, динаміки змін, аналізу та прийняття управлінських рішень щодо відповідності результатів поставленим цілям, коригування та прогнозування подальшого розвитку об'єктів управління. Модель моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи має включати наступні **напрямки**: моніторинг якості фінансового забезпечення; моніторинг якості кадрового забезпечення; моніторинг якості матеріально-технічного забезпечення; моніторинг якості науково-методичної роботи; моніторинг якості навчання, стану викладання предмету; моніторинг рівня сформованості іншомовної комунікативної компетенції.

4. Програма реалізації моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі

Основна мета програми: проектування та апробація моделі моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі.

Змістова лінія програми реалізації моделі моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи включає:

Напрямки моніторингу:

1. Моніторинг якості фінансового забезпечення освітнього процесу з іноземної мови в ЗНЗ.
2. Моніторинг якості кадрового забезпечення освітнього процесу з іноземної мови в ЗНЗ.
3. Моніторинг якості матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу з іноземної мови в ЗНЗ.
4. Моніторинг якості науково-методичної роботи з предмета „Іноземна мова”.
- 5-6. Моніторинг якості навчання, стану викладання предмета „Іноземна мова”.
7. Моніторинг рівня сформованості іншомовної комунікативної компетенції учнів в ЗНЗ.

Критерії та показники, що визначають якість:

1. Якість джерел фінансування (бюджетного та позабюджетного). Контингент учнів. річний кошторис розрахунку на одного учня. Кількість навчальних годин за навчальним планом. Витрати на оновлення основних фондів. Витрати на освітній процес з іноземної мови (фонд заробітної плати вчителів іноземної мови, оплата комунальних послуг, придбання навчально-методичного забезпечення, утримання кабінету іноземної мови, витрати на наукову та науково-методичну роботу, інноваційну діяльність).
2. Якісний склад педагогічних кадрів. Особисті та професійні якості. Професійна компетенція. Діяльність вчителя іноземної мови. Результати діяльності вчителя іноземної мови.
3. Забезпеченість ЗНЗ документами, що визначають зміст іншомовної освіти. Наявність в ЗНЗ друкованих та екранно-звукових посібників. Забезпеченість ЗНЗ технічними засобами навчання. Наявність освітніх ресурсів в ЗНЗ.
4. Якість аналітичної діяльності (планування), міст та результативність методичної роботи.
- 5-6. Якість мети та цілей навчання іноземної мови в ЗНЗ. якість планування вчителем навчально-виховної роботи. Якість навчального процесу. Якість уроку іноземної мови. Інтерес учнів до предмета, мотивація. Наявність ефективної системи контролю. Стан виховної роботи з предмета. Стан ведення документації. Рівень навчальних досягнень учнів. Виконання

навчальних програм, планів. Стан навчально-матеріальної бази. Самоосвіта вчителя. Робота з батьками.

7.Сформованість компетенцій відповідно до вимог програми, стандартів. Оволодіння іншомовним матеріалом (лексичним, граматичним, фонетичним), розвиток мовленнєвих навичок (аудіювання, читання, говоріння, письма), соціокультурної/соціолінгвістичної прагматичної компетенцій відповідно до тематики планування. Відповідність умінь та навичок рівню володіння мовою кожного етапу навчання: початкова школа (A1), основна школа A1+, старша школа (B1+).

Об'єкт дослідження:

1. Кошторис ЗНЗ; Документація ЗНЗ: навчальні плани, накази, звітна інформація.

2. Документація ЗНЗ: кадровий склад, планування та результати курсової підготовки, атестація, результати конкурсів, інформація про участь вчителів в семінарах, конференціях тощо.

3. Робота методичного об'єднання вчителів іноземної мови.

4. Паспорт кабінету іноземної мови. Нормативні документи. Навчально-методичні комплекси. Оснащеність кабінету іноземної мови. Технологічна забезпеченість процесу підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ.

5-6. Рівень сформованості умінь та навичок. Рівень навченості з іноземної мови. Результати атестацій. Результати конкурсів, олімпіад, ЗНО, виконання програм.

7.Результати тематичних, підсумкових атестацій, ЗНО.

Діагностичний інструментарій дослідження:

1. Аналіз шкільної документації, статистичний аналіз, методи економічного аналізу, експертне оцінювання.

2.Аналіз документації, анкетування, аналіз порт фоліо діагностика особистісних якостей вчителя, діагностика професійної підготовки вчителя, методика вивчення задоволеності педагогів життєдіяльністю в ЗНЗ, спостереження, співбесіда, самоаналіз, аналіз плану та результатів курсової підготовки, аналіз результатів діяльності, кваліметрична модель, експертне оцінювання.

3. Аналіз документації, Експертне оцінювання.

4. Анкетування, співбесіда, самоаналіз, спостереження, експертне оцінювання, тестування, відвідування уроків та позакласних заходів, аналіз документації, вивчення результатів атестації.

5-6. Аналіз шкільної документації, статистичний аналіз, опитування, спостереження, відвідування уроків та позакласних заходів, анкетування, тестування, контрольні роботи, самооцінювання, експертне оцінювання тощо.

7. Відвідування уроків, тестування, контрольні зрізи; мовне портфоліо, аналіз шкільної документації.

Суб'єкти моніторингу:

1. органи управління ЗНЗ, експертна група, економічний відділ органів управління освітою різного рівня.

2,3,4,5,6,7. Керівник ЗНЗ, заступник з навчально-виховної роботи, керівник МО вчителів іноземної мови, експертна група, методична служба.

Термін реалізації:

1. Два рази на рік.

2. Два рази на рік.

3. Два рази на рік.

4. Протягом року, один раз в семестр.

5-6. Протягом року, на кінець семестру, на початок навчального року, на кінець навчального року.

7. Протягом року, один раз в семестр, один раз на рік.

5. Комплекс заходів щодо проведення моніторингового дослідження якості навчання, стану викладання предмета „Іноземна мова”

Алгоритм реалізації включає наступні етапи:

1. Підготовчий етап

- визначення мети й цілей;
- складання плану;
- визначення складу комісії та їх обов'язків;
- визначення класів;
- ознайомлення вимогами програми, стандарту, методичними рекомендаціями тощо;

- розробка інструментарію (тести, анкети, контрольні роботи тощо);
 - визначення термінів проведення.
- 2. Організаційно-практичний етап**
- визначення загальної підготовки вчителя: наукової, психолого-педагогічної, знання програми, державного стандарту;
 - вивчення підготовка вчителя до уроків. Якість календарно-тематичного й поурочного планування;
 - відвідування уроків вчителя;
 - вивчення позакласна робота вчителя з предмета;
 - проведення директорських контрольних робіт;
 - вивчення рівня навчальних досягнень учнів;
 - вивчення роботи вчителя з самоосвіти;
 - вивчення якості роботи с батьками.
- 3. Підсумково-аналітичний етап**
- інтерпретація, узагальнення отриманої інформації;
 - аналіз результатів навченості учнів з предмета;
 - аналіз й експертна оцінка якості навчання та стану викладання;
 - розробка рішення, рекомендацій.

Форми і методи:

- бесіда з вчителем;
- вивчення планів;
- спостереження уроків;
- бесіда з учнями;
- експерта оцінка;
- вивчення навчально-матеріального забезпечення навчання;
- вивчення системи контрольних робіт;
- аналіз журналів, поточних оцінок, зошитів;
- проведення директорських контрольних робіт.

Таблиця 5.1. Комплекс заходів щодо проведення моніторингу якості навчання, стану викладання предмету „Іноземна мова” в ЗНЗ.

№	Зміст	Форми і методи
1.	Визначення рівня професійної компетенції вчителя іноземної мови.	Бесіда з учителем, аналіз документації, анкетування.
2.	Виконання вчителем іноземної мови статуту та правил внутрішнього трудового розпорядку.	Аналіз документації навчального закладу.
3.	Якість календарно-тематичного та поурочного планування вчителя іноземної мови.	Вивчення календарного та поурочного планування.
4.	<p>Якість навчального процесу з Іноземної мови. Вивчення системи уроків вчителя</p> <p>Аналіз уроку „Іноземної мови”.</p> <p>1. Тип і структура уроку іноземної мови</p> <p>Відповідність типу уроку темі й цілям уроку.</p> <p>Відповідність структури уроку обраному типу.</p> <p>Місце уроку в системі занять з теми, зв'язок з попередніми уроками.</p> <p><u>Примітка</u></p> <p>Типи уроків іноземної мови:</p> <p>уроки, що спрямовані на формування мовленнєвих навичок користування мовним матеріалом. Ознайомлення з новим мовним матеріалом та тренування з метою його використання в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі.</p> <p>уроки, що спрямовані на розвиток</p>	Спостереження за уроками, аналіз уроків.

Продовження таблиці 5.1.

№	Зміст	Форми і методи																
	<p>мовленнєвих умінь. Цілі уроків іноземної мови: практичні: оволодіння навичками іншомовного спілкування, що передбачає формування іншомовної комунікативної компетенції. виховні: виховання соціально значимих рис характеру, культури спілкування, позитивне ставлення до мови, що вивчається. освітні: оволодіння знаннями про культуру країни, мова якої вивчається; знання про особливості іноземної мови у порівнянні з рідною, задоволення пізнавальних інтересів; вміння вчитися. розвиваючі: розвиток мовленнєвих, інтелектуальних, пізнавальних здібностей; готовності до іншомовного спілкування та подальшої самоосвіти.</p> <p>2. Структура та змістовність уроку. Визначеність мети уроку. Чітка визначеність етапів уроку. Примітка. <u>Структура уроку іноземної мови (С.Ю. Ніколаєва)</u> <u>[8].</u></p>																	
	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="191 967 344 1018">Частина уроку</th> <th data-bbox="344 967 589 1018">Компоненти уроку</th> <th data-bbox="589 967 740 1018">Постійні компоненти</th> <th data-bbox="740 967 872 1018">Змінні компоненти</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="191 1018 344 1094">Початок уроку</td> <td data-bbox="344 1018 589 1094">Організаційний момент мовленнєва/фонетична зарядка</td> <td data-bbox="589 1018 740 1094">+</td> <td data-bbox="740 1018 872 1094"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="191 1094 344 1294">Основна частина уроку</td> <td data-bbox="344 1094 589 1294"> Подача нового матеріалу Тренування у мовленні Практика у мовленні Систематизація вивченого Контроль навичок та умінь </td> <td data-bbox="589 1094 740 1294">+</td> <td data-bbox="740 1094 872 1294"> + + + + + </td> </tr> <tr> <td data-bbox="191 1294 344 1391">Заключна частина уроку</td> <td data-bbox="344 1294 589 1391">Повідомлення домашнього завдання Підсумки уроку</td> <td data-bbox="589 1294 740 1391">+</td> <td data-bbox="740 1294 872 1391">+</td> </tr> </tbody> </table>	Частина уроку	Компоненти уроку	Постійні компоненти	Змінні компоненти	Початок уроку	Організаційний момент мовленнєва/фонетична зарядка	+		Основна частина уроку	Подача нового матеріалу Тренування у мовленні Практика у мовленні Систематизація вивченого Контроль навичок та умінь	+	+ + + + +	Заключна частина уроку	Повідомлення домашнього завдання Підсумки уроку	+	+	
Частина уроку	Компоненти уроку	Постійні компоненти	Змінні компоненти															
Початок уроку	Організаційний момент мовленнєва/фонетична зарядка	+																
Основна частина уроку	Подача нового матеріалу Тренування у мовленні Практика у мовленні Систематизація вивченого Контроль навичок та умінь	+	+ + + + +															
Заключна частина уроку	Повідомлення домашнього завдання Підсумки уроку	+	+															

Продовження таблиці 5.1.

№	Зміст	Форми і методи
	<p>Відповідність змісту та обсягу матеріалу темі, меті, завданням уроку, вимогам програми, державному стандарту, віковим особливостям учнів; наявність межпредметних зв'язків; актуальність матеріалу, що вивчається; наявність країнознавчого матеріалу.</p> <p>Реалізація основних вимог до уроку іноземної мови.</p> <p>Примітка.</p> <p>Основні вимоги до сучасного уроку іноземної мови (за С.Ю Ніколасвою):</p> <p><u>Мовленнєва спрямованість</u>, що передбачає формування чотирьох видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письмо</p> <p><u>Комплексність уроку іноземної мови</u>. Всі аспекти мови – фонетичні, лексичні, граматичні вивчаються взаємопов'язано, взаємозумовленим є й навчання видів мовленнєвої діяльності.</p> <p><u>Іноземна мова – мета й засіб спілкування</u>. Мовлення вчителя виконує дві функції: а). Використовується для організації вчителем навчання та виховання на уроці; б). Мовлення вчителя є засобом навчання. Створення іншомовної атмосфери на уроці є одним із завдань вчителя іноземної мови.</p> <p><u>Висока активність розумово-мовленнєвої діяльності учнів</u>. Завдання вчителя полягає в залученні учнів до активної внутрішньої розумової та зовнішньої мовленнєвої діяльності та підтриманні її протягом уроку: використання змістовного та інформативного матеріалу, що відповідають інтелектуальному розвитку</p>	

Продовження таблиці 5.1.

№	Зміст	Форми і методи
	<p>учнів; постановка цілей, що спонукає учнів до вирішення комунікативних завдань; застосування прийомів, що спонукають учнів брати участь у мовленнєвій діяльності; розвиток мовленнєвої ініціативи учнів.</p> <p><u>Різноманітність форм роботи.</u> Застосування таких форм роботи, котрі інтенсифікують навчання, спонукають до активної роботи кожного учня.</p> <p><u>Мотиваційне забезпечення навчальної діяльності.</u> На уроці іноземної мови мотивація забезпечується: матеріал, що вивчається повинен бути цікавим, відповідати смакам і уподобанням учнів; прийоми роботи повинні приваблювати учнів; учень повинен усвідомлювати рівень своєї успішності у вивченні іноземної мови; сприятливий психологічний клімат на уроці. Ефективність використання різних засобів навчання, наочності, ТЗН на уроці. Відповідність домашнього завдання змісту матеріалу уроку, рівню досягнень учнів. Співвідношення обсягу домашнього завдання з завданнями, що виконуються на уроці. Забезпечення мотивації навчальної діяльності учнів. Реалізація дидактичних й методичних принципів. Дотримання санітарно-гігієнічних норм під час проведення уроку. Ефективність методів і прийомів роботи вчителя і учнів на уроці. Диференціація та індивідуалізація навчальної діяльності учнів. Реалізація особисто-орієнтовного, діяльнісного, комунікативного та соціокультурного підходів. Використання сучасних технологій навчання „навчання у</p>	

Продовження таблиці 5.1.

№	Зміст	Форми і методи
	<p>співпраці”, „проектна технологія”, інформаційних технологій. Рациональність розподілу часу на уроці (початок уроку, структурні етапи, види діяльності, своєчасність закінчення уроку тощо). Об’єктивність оцінювання навчальних досягнень учнів.</p> <p>3. Розвиток основних комунікативних умінь. Уміння здійснювати усне спілкування у діалогічній і монологічній формі. Уміння розуміти зі слуху зміст автентичних текстів. Уміння читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів, із різним рівнем розуміння змісту. Уміння здійснювати спілкування у писемній формі відповідно до поставлених завдань. Уміння адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння мовою іноземною. Уміння використовувати невербальні засоби спілкування.</p> <p>4. Робота з розвитку мовленнєвого, соціокультурного, соціолінгвістичного і мовного розвитку учнів відповідно до їх вікових особливостей. Мовна компетенція. Мовленнєва компетенція. Соціолінгвістична компетенція. Прагматична компетенція.</p> <p>5. Робота з розвитку загальних компетенцій. Декларативні знання, знання про світ,</p>	

Продовження таблиці 5.1.

№	Зміст	Форми і методи
	<p>соціокультурні особливості країни, мова якої вивчається, культурні цінності та морально-етичні норми свого та інших народів.</p> <p>Практичні та міжкультурні вміння та навички.</p> <p>„Компетенції існування”, індивідуальні особливості поведінки, мотивацій, цінностей, ідеалів.</p> <p>6. Результативність уроку.</p> <p>Досягнення визначених цілей.</p> <p>Реалізація змісту.</p> <p>Відповідність рівня мовленнєвих вмінь та навичок запланованим.</p> <p>Ступінь виконання плану.</p>	
5.	<p>Вивчення мотивації учнів до вивчення „Іноземної мови”.</p>	<p>Анкетування, спостереження за роботою вчителя та учнів на уроці, бесіда.</p>
6.	<p>Виконання вчителем іноземної мови навчальних програм.</p>	<p>Аналіз планування, журналів, зошитів, тощо.</p>
7.	<p>Позакласна робота з предмета „Іноземна мова”.</p>	<p>Вивчення роботи факультативів, позакласних заходів.</p>
8.	<p>Визначення стану ведення зошитів з іноземної мови.</p>	<p>Аналіз ведення учнівських зошитів.</p>
9.	<p>Рівень навченості з іноземної мови.</p>	<p>Аналіз контрольних робіт, тестування.</p>

Основні параметри моніторингу якості планування, стану ведення документації вчителя іноземної мови

Календарне планування. Параметри: Відповідність календарного планування з іноземної мови програмі. Своєчасність складання календарного планування з іноземної мови. Вмотивованість розподілу навчальних тем. Системність календарного планування з іноземної мови. Наявність контрольних робіт з читання, говоріння, письма, аудіювання. Проходження матеріалу згідно з календарним планом з іноземної мови.

Поурочне планування. Параметри: Систематичність ведення поурочного планування вчителем іноземної мови. Чітка визначеність цілей уроку іноземної мови, засобів навчання, форм і методів роботи. Логічність та послідовність структури уроку іноземної мови. Змістовність уроку іноземної мови. Відповідність обсягу матеріалу уроку іноземної мови віковим особливостям учнів. Диференціація та індивідуалізація навчальної діяльності учнів на уроці іноземної мови. Наявність домашнього завдання з іноземної мови. Спрямованість на розвиток мовленнєвих вмінь та навичок на уроці іноземної мови. Визначеність уроку іноземної мови в темі уроків, відповідність календарному плануванню. Наявність форм контролю на уроці іноземної мови.

Ведення журналу. Параметри: Своєчасність, правильність оформлення сторінок журналу з предмета „Іноземна мова”. Дотримання вимог до ведення журналу. Відповідність записів календарному плануванню з іноземної мови. Наявність контрольних робіт, тематичного оцінювання, семестрового оцінювання (з читання, письма, говоріння, аудіювання) з іноземної мови. Стан семестрового, річного оцінювання з іноземної мови. Об’єктивність оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземної мови. Обсяг домашнього завдання.

Ведення учнівських зошитів, словників. Параметри: Наявність зошитів, словників з іноземної мови у всіх учнів. Дотримання вимог щодо підписання зошитів, словників з іноземної мови. Обсяг роботи виконаної в класі, характер завдань з іноземної мови. Систематичність ведення словників з іноземної мови.

Систематичність виконання домашніх завдань з іноземної мови. Перевірка зошитів, словників відповідно до вимог, дотримання критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземної мови. Рівень навчальних досягнень за результатами контрольних робіт з іноземної мови.

Моніторинг процесу розвитку професійної компетентності вчителя іноземної мови. Оцінка рівня професійної компетентності вчителя іноземної мови (Л.Іванова).

Основні параметри: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-праксеологічний, емоційно-процесуальний, когнітивно-інтегративний.

Критерії та показники:

1. Ставлення вчителя до оволодіння новими знаннями, готовність до навчання, професійно-особистісного розвитку, мобільність; Особистісний сенс отримання знань, професійна мотивація, готовність реалізовувати знання та вміння.
2. Рівень розвитку професійної компетенції вчителя: психолого-педагогічна, методична, лінгвістична, соціолінгвістична, соціокультурна, дискурсивна, країнознавча, комунікативна; використання знань в професійних ситуаціях, об'єм умінь, повнота їх професійних якостей та інтегративність (на вході).
3. Рівень задоволеності умовами та реалізація потреб вчителів; задоволеність результатами.
4. Рівень розвитку професійної компетенції: психолого-педагогічна, методична, лінгвістична, соціолінгвістична, соціокультурна, дискурсивна, країнознавча, комунікативна; динаміка розвитку компетенції (на виході) [6].

Моніторинг результатів навчання (навченості) з іноземної мови в ЗНЗ

Управлінський моніторинг навченості з іноземної мови має бути спрямований на відстеження зазначених показників якості (Таблиця 5.2) з метою прогнозування й коректування отриманої інформації та прийняття управлінських рішень щодо покращення стану освітнього процесу з іноземної мови в ЗНЗ.

Таблиця 5.2. Моніторинг навченості за результатами адміністративних/директорських контрольних робіт

Класи									
Іноземна мова	Стартова робота	кількість							
		початковий							
		середній							
		достатній							
		високий							
		якість навчання							
	Проміжна робота	кількість							
		початковий							
		середній							
		достатній							
		високий							
		якість навчання							
	Підсумкова робота	кількість							
		початковий							
		середній							
достатній									
високий									
якість навчання									

А). Моніторинг навченості за результатами адміністративних (директорських) контрольних робіт має включати відстеження показників навчальних досягнень учнів відповідно до результатів стартових, проміжних та підсумкових робіт.

Стартова робота: початкове діагностування – початок вересня
Основна мета: визначити рівень навчальних досягнень учнів на початок етапу навчання та відповідність навченості учнів даного етапу існуючим стандартам.

Проміжна робота – кінець грудня

Основна мета: відстеження змін показників навченості учнів та запобігання відхилень від встановлених планів, стандартів

Підсумкова робота – кінець навчального року

Основна мета: визначення рівня навченості учнів на кінець етапу навчання, аналіз динаміки змін показників навченості протягом етапу дослідження.

Аналіз результатів моніторингу навченості з предмета „Іноземна мова”, включає дві складові. Перша складова – аналіз рівня навченості з іноземної мови учнів за результати директорських контрольних робіт, методики визначення рівня навченості П.Третякова, В.Симонова, адаптовані до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

Основна мета діагностичної методики П.Третякова - визначення рівня володіння уміннями виконувати самостійну роботу різного рівня важкості та скоректувати діяльність учня. Відповідно основними показниками рівня навченості є:

- 1. Розрізнення (розпізнавання).** Даний рівень характеризує низьку ступінь навченості. Учень тільки відрізняє предмет, об’єкт або процес від його аналогу. Низька ступінь оволодіння матеріалом. Учень може лише констатувати, що отримував, що вивчав певний матеріал, проте не може відтворити його.
- 2. Запам’ятовування.** На даному рівні учень може переказати зміст тексту, правила, матеріал без його розуміння. Учень може лише відповідати на питання репродуктивного характеру.
- 3. Розуміння.** Даний рівень характеризується знаходженням істотних ознак та зв’язків предметів, явищ, виокремленням їх з масиву несуттєвого на основі аналізу та синтезу, застосуванням правил логічного умовивіду, встановленням схожості та відмінності, зіставленням з отриманими знаннями. Учень може пояснити та навести приклади.
- 4. Найпростіші вміння та навички.** Рівень визначається тим, що вміння проявляються як закріплені способи застосування знань у практичній діяльності, навички як уміння доведені до автоматизму. Учень вміє застосовувати на практиці набіті знання, встановлювати причинно-наслідкові зв’язки. Показник високого рівня навченості.

5. **Перенесення.** Учень вміє узагальнювати, застосовувати набуті знання в новій ситуації, знаходить нові підходи до вирішення завдання.

Таблиця 5.3. Рівні та показники навченості з іноземної мови учнів.

Рівні навченості з іноземної мови учнів в ЗНЗ	Показники навченості з іноземної мови учнів в ЗНЗ	Показники оцінювання для	
		Оцінка в балах	%
1. Початковий	Розпізнавання, запам'ятовування	1,2,3 бали	0-16%
2. Середній	Розуміння	4,5,6 бали	17-36%
3. Достатній	Елементарні вміння та навички	7,8,9 бали	37-64%
4. Високий	Перенесення	10,11,12 бали	65-100%

На основі даних показників та критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів ми визначили наступні рівні та показники навченості з іноземної мови учнів: початковий (розпізнавання, запам'ятовування) – 1,2,3 бали; середній (розуміння) – 4,5,6 бали; достатній (елементарні вміння та навички) – 7,8,9 бали; високий (перенесення) 10,11,12 бали.

Розрахунок рівня навченості з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі здійснювався за методикою В.Сімонова адаптованої до критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів. Високому рівню відповідає показник 100%; Достатньому – 64%; Середньому – 36%; Початковому – 16%. Формула для розрахунку

$$\frac{n4 \times 100\% + n3 \times 64\% + n2 \times 36\% + n1 \times 16\%}{N} = x\%$$

відповідно

- n4 – кількість учнів, які виконали завдання на високому рівні (10-12 балів);
- n3 – кількість учнів, які виконали завдання на достатньому рівні (7-9 балів);

- n_2 – кількість учнів, які виконали завдання на середньому рівні (4-6 балів);
- n_1 – кількість учнів, які виконували завдання на початковому рівні (1-3 бали);
- N – загальна кількість учнів, які виконували завдання.

Друга складова аналізу – аналіз результатів оцінювання за чотирма видами мовленнєвої діяльності: читання, говоріння, аудіювання та письмо, що визначається комунікативною спрямованістю процесу оволодіння іншомовним матеріалом (Таблиця 5.4):

Таблиця 5.4. Моніторинг з різних видів мовленнєвої діяльності.

№	Вид мовленнєвої діяльності	Рівні	Класи								
			4	5	6	7	8	9	10	11	
1.	Читання	високий									
		достатній									
		середній									
		початковий									
2.	Письмо	високий									
		достатній									
		середній									
		початковий									
3.	Говоріння	високий									
		достатній									
		середній									
		початковий									
4.	Аудіювання	високий									
		достатній									
		середній									
		початковий									

- Основна мета моніторингу за результатами контролю аудіювання: відстеження динаміки змін рівня

сформованості навичок аудіювання на певному етапі навчання.

- Основна мета моніторингу за результатами контролю говоріння: відстеження динаміки змін рівня сформованості навичок говоріння (монологічне / діалогічне мовлення) на певному етапі навчання.
- Основна мета моніторингу за результатами контролю читання: відстеження динаміки змін сформованості навичок читання на певному етапі навчання.
- Основна мета моніторингу за результатами контролю письма: відстеження динаміки змін рівня сформованості навичок письма відповідно до етапів навчання.

6. Особливості оцінки управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ та моніторингової діяльності навчального закладу щодо якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі

Шляхом побудови системи моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи є використання методів кваліметрії, що передбачає кількісну оцінку якості й дозволяє стандартизувати процедуру оцінювання.

Науковцями описана технологія використання кваліметрії в управлінні освітою, результатом якої є комплексна оцінка стану об'єкта. Провідним є розробка моделей оцінювання. Дані моделі вміщують всі вимоги до об'єкту оцінювання.

Розробка кваліметричної моделі якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ базується на основі алгоритму діяльності управлінської структури, визначеному в роботі Г. Єльніковою [5, 79] і включає наступне:

- на основі визначених компонентів якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи визначаються основні параметри цих компонентів;
- визначаються показники напрямків діяльності управлінської структури необхідних для досягнення заданих параметрів й показники першого порядку;

- визначаються показники другого порядку, які характеризують вимоги до кожного показника першого порядку;
- визначається вага параметрів, показників методом експертної оцінки;
- оформлюються моделі у вигляді таблиць.

Кваліметричний підхід до моніторингу є засобом, здатним забезпечити показники якості на основі діагностики процесу підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі. В основі кваліметричного підходу - наявність вимог стандарту. Освітній стандарт – „це система основних показників, прийнятих у якості державної норми освіченості, яка відображає суспільний ідеал і враховує реальні можливості особистості й системи освіти по досягненню цього ідеалу” [13, 69]. Кваліметричний підхід до моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в ЗНЗ орієнтує на досягнення цілей й виконання вимог стандарту, створює можливості управління якістю. Даний підхід передбачає оцінку якості на основі визначених критеріїв.

Кваліметричний підхід до вимірювання якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи має базуватися на принципах, визначених Г. Дмитренко [3;4]:

1. Якість повинна розглядатись як складна властивість об'єкта, як сукупність властивостей продукції, що зумовлюють її придатність задовольняти певні проблеми. Ми використовуємо цей принцип, розглядаючи якість підготовки учнів з іноземної мови загальноосвітньої школи як сукупність компонентів: якість умов для здійснення освітнього процесу з іноземної мови; якість освітнього процесу з іноземної мови; якість результату.
2. Взаємозв'язок між якістю і складними і простими властивостями, що її визначають, можна подати у вигляді ієрархічної структури, на нижньому рівні якої - прості властивості. Цей принцип визначається тим, що кожний параметр характеризується певною кількістю простих показників (Таблиця 2.1).

3. Придатність до використання продукції визначається з погляду задоволення конкретних суспільних та особистих проблем (задоволеність всіх учасників і споживачів якістю підготовки з іноземної мови в ЗНЗ).
4. Окремі властивості (прості і складні) можуть бути виміряні в специфічних для кожної властивості одиницях вимірювання. Внаслідок такого вимірювання визначається значення абсолютних показників властивостей P_i ($i = 1, 2, 3, \dots, n$).
5. Значення абсолютних показників можна встановити на основі: фізичних експериментів (методами метрології - вимірювання геометричних розмірів, ваги, твердості тощо); експериментів (методами експериментальної психології - експертне вимірювання); побудови аналітичних моделей функціонування об'єктів (методами визначення ефективності, розробленими технічними та економічними науками).
6. Крім абсолютного показника P_i , кожна проста або складна властивість може характеризуватися і відносним показником K_i (оцінка). Показник K_i визначається зіставленням абсолютного показника P_i з еталонним або базовим показником P_i^{et} , що відображає змінюваний в часі рівень суспільної потреби $K_i = f(P_i, P_i^{et})$. Величина P_i^{et} обирається з урахуванням потреб та ресурсів суспільства.
7. Поряд з абсолютним показником P_i та відносним показником K_i кожна складна властивість характеризується також своєю вагою серед усіх інших властивостей - коефіцієнтом ваги показника властивості M_i .
8. Комплексну кількісну оцінку якості K можна подати як деяку функцію відносних показників K_i та коефіцієнтів вагомості M_i . Так, $K = f(K_i, M_i)$. Функція f може виражати різні залежності - середньозважені (арифметичну, геометричну та ін.) величини; лінійну функцію; поліном тощо.

В якості основного методу кваліметрії використовують експертний. Технологія експертної оцінки передбачає: розробку можливих варіантів розвитку (гіпотез) явища, що вивчається; розробку критеріїв оцінки; визначення складу експертів; вибір тієї чи іншої процедури експертної оцінки [16, 264].

А. Моніторингові дослідження є провідними в оцінці управління якістю підготовки з іноземної мови в ЗНЗ, де основними критеріями й показниками ми визначили наступні:

1. Наявність якісних умов щодо забезпечення освітнього процесу з іноземної мови: стан фінансового, матеріально-технічного, кадрового, науково-методичного забезпечення освітнього процесу з іноземної мови в ЗНЗ, інноваційна діяльність.
2. Забезпечення стандартів іншомовної освіти: реалізація змісту іншомовної освіти, реалізація мети іншомовної освіти в ЗНЗ, досягнення запланованих цілей на кожному етапі навчання, сформованість у учнів відповідного рівня іншомовної комунікативної компетенції, сформованість у учнів загальних компетенцій.
3. Задоволеність всіх учасників станом підготовки з іноземної мови в ЗНЗ: задоволеність учнів підготовкою з іноземної мови в ЗНЗ, оцінка батьками підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ, зовнішня оцінка підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ, задоволеність педагогів життєдіяльністю в школі.
4. Наявність інформаційного забезпечення управління якістю підготовки з іноземної мови в ЗНЗ: моніторинг якості умов щодо забезпечення освітнього процесу з іноземної мови, моніторинг освітнього процесу з іноземної мови, моніторинг результатів підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ (Таблиця 6.1.).

Б. Моніторингові дослідження є дієвим інструментом, який забезпечує інформаційну основу управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи й характеризуються наступними **критеріями**:

1. Систематичність і комплексність моніторингових процедур.
2. Об'єктивність проведення моніторингових процедур.
3. Розробленість алгоритму запровадження.
4. Наявність методик проведення моніторингових процедур.
5. Аналітичність проведення моніторингових процедур.

Кожен з зазначених критеріїв характеризується сукупністю **показників**:

1. Системність і комплексність моніторингових процедур визначається регулярністю проведення моніторингу, дослідженням різних аспектів освітнього процесу з іноземної мови в ЗНЗ, безперервністю та тривалістю спостереження за станом підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ, своєчасністю отримання інформації.
2. Об'єктивність проведення моніторингових процедур характеризується повнотою й достовірністю отриманої інформації, відсутністю суб'єктивних оцінок, наявністю рівних умов під час проведення моніторингу якості підготовки з іноземної мови в ЗНЗ, стандартизованістю інструментарію.
3. Розробленість алгоритму запровадження визначається наявністю мети й плану дослідження, визначеністю завдань, етапів, об'єктів, наявністю критеріїв оцінювання якості підготовки з іноземної мови в ЗНЗ, наявністю графіку проведення.
4. Наявність методик проведення включає визначеність об'єктів, технологій проведення, розробленість інструментарію, наявність методів обробки інформації, стандартизованість інформації.
5. Аналітичність проведення моніторингових процедур характеризується визначенням реального стану підготовки учнів з іноземної мови в ЗНЗ; узагальненістю отриманої інформації; аналізом отриманої інформації, вивченістю факторів впливу, розробленістю рекомендацій (Таблиця 6.2).

Таблиця 6.1. Кваліметрична модель оцінки управління якістю підготовки з іноземної мови в загальноосвітній школі

<i>Критерії</i>	<i>Вага</i>	<i>Показники</i>	<i>Вага</i>	<i>Ступінь прояву</i>				
				0	0,25	0,5	0,75	1
Наявність якісних умов щодо забезпечення освітнього процесу іноземної мови школи	3	Стан фінансового забезпечення освітнього процесу іноземної мови. 3 Стан матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу іноземної мови. 3 Стан кадрового забезпечення освітнього процесу іноземної мови. 3 Стан науково-методичного забезпечення освітнього процесу іноземної мови. 3 Інноваційна діяльність.						

Продовження таблиці 6.1.

<p>Наявність системи інформаційного забезпечення управління якістю підготовки з іноземної мови учнів</p>		<p>Моніторинг якості умов. Моніторинг освітнього процесу. Моніторинг результатів.</p>						
<p>Задоволеність всіх учасників освітнього процесу станом підготовки учнів з іноземної мови</p>		<p>Задоволеність учнів підготовкою з іноземної мови в школі. Оцінка батьками підготовки з іноземної мови учнів в школі. Зовнішня оцінка підготовки з іноземної мови учнів школи. Задоволеність педагогів життєдіяльністю в школі.</p>						

Продовження таблиці 6.1.

Наявність системи інформаційного забезпечення управління якістю підготовки з іноземної мови учнів		Моніторинг якості умов. Моніторинг освітнього процесу. Моніторинг результатів.						
--	--	---	--	--	--	--	--	--

Таблиця 6.2. Кваліметрична модель оцінки моніторингової діяльності навчального закладу щодо якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі

<i>Критерії</i>	<i>Вага</i>	<i>Показники</i>	<i>Вага</i>	<i>Ступінь прояву</i>				
				0	0,25	0,5	0,75	1
Систематичність і комплексність моніторингових процедур		Регулярність проведення. Дослідження різних аспектів освітнього процесу з іноземної мови. Безперервність та тривалість спостереження за станом підготовки з іноземної мови учнів школи. Своєчасність отримання інформації.						

Продовження таблиці 6.2

<p>Об’єктивність проведення моніторингових процедур</p>	<p>Повнота і достовірність отриманої інформації. Відсутність суб’єктивних оцінок. Наявність рівних умов під час проведення моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів школи. Стандартизованість інструментарію. Прогностичність результатів.</p>						
<p>Розробленість алгоритму запровадження моніторингу</p>	<p>Наявність мети і плану дослідження якості підготовки з іноземної мови учнів школи. Визначеність завдань. Чіткий розподіл етапів. Визначеність об’єктів Наявність критеріїв оцінювання якості підготовки з</p>						

Продовження таблиці 6.2.

	іноземної мови учнів в школі. Наявність графіку проведення.						
Наявність методик проведення моніторингових процедур	Визначеність об'єктів. Визначеність технологій проведення. Розробленість інструментарію. Розробленість методів обробки інформації. Стандартизованість інформації.						
Аналітичність проведення моніторингових процедур	Визначення реального стану підготовки учнів з іноземної мови школи. Узагальненість отриманої інформації; Наявність аналізу отриманої інформації. Вивченість факторів впливу. Наявність розроблених рекомендацій.						

7. Інструментарій моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітньому навчальному закладі

А. Методика вивчення ставлення керівників ЗНЗ до проведення моніторингових досліджень якості підготовки з іноземної мови учнів, очікувань від моніторингових досліджень та обізнаності керівників щодо організації моніторингових досліджень в ЗНЗ.

Б. Характеристика загальноосвітнього навчального закладу щодо підготовки з іноземної мови учнів.

В. Моніторинг якості фінансування освітнього процесу з іноземної мови учнів в ЗНЗ.

Г. Моніторинг матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу з іноземної мови загальноосвітньої школи.

Д. Моніторинг забезпечення ЗНЗ педагогічними кадрами (вчителі іноземної мови).

Е. Анкета-опитування вчителів іноземної мови щодо якості підручників.

Ж. Методика вивчення задоволеності педагогів життєдіяльністю в навчальному закладі (за Є.М. Степановим) [18].

З. Методика - вивчення задоволеності учнів якістю підготовки з іноземної мови в загальноосвітній школі.

І. Загальна схема аналізу уроку іноземної мови (Ю.Пассов) [11].

К. Психологічний аспект аналізу уроку іноземної мови (Ю.Пассов) [11].

Л. Схема аналізу діяльності вчителя на уроці (автор А. Щукін) [17].

М. Анкета визначення здатності оволодіння комунікативними уміннями (Ю.Пассов) [10].

М1. Анкета самооцінювання організаторської діяльності вчителя іноземної мови (за Л.Уманським) [10].

Н. Анкета для учнів. Чи вмієте ви ефективно вивчати іноземну мову?

(за Є.Маслико та інші) [7].

Н1. Анкета для учнів. Які навчальні стратегії ви використовуєте?

(за Є.Маслико та інші) [7].

Н2. Анкета для учня. Виявлення факторів, які можуть впливати на рівень базової підготовки учнів з іноземної мови (Перехейда О) [12].

О. Орієнтовні завдання для контрольних робіт з іноземної (англійської) мови 4-9 класи.

А. Методика вивчення ставлення керівників ЗНЗ до проведення моніторингових досліджень якості підготовки з іноземної мови учнів, очікувань від моніторингових досліджень та обізнаності керівників щодо організації моніторингових досліджень в ЗНЗ.

Анкетування №1

1. Дайте визначення сутності поняття моніторинг.
2. Які завдання вирішує моніторинг?
3. Яка роль моніторингу в управлінні навчальним закладом?
4. Чи відрізняється моніторинг від контролю? Чим?
5. Чи потрібним є проведення моніторингу в навчальному закладі?
6. Чи проводиться моніторинг в Вашому навчальному закладі?
7. Якщо так, назвіть його основні напрямки.
8. Яку інформацію Ви бажаєте отримати в результаті проведення моніторингових процедур?
9. Чи володієте Ви технологією проведення моніторингових досліджень?
10. Які принципи є визначальними в реалізації моніторингових технологій.

Анкетування №2

1. Які іноземні мови вивчають в Вашому навчальному закладі?
 Англійська мова; Німецька мова;
 Французька мова; Іспанська мова
 Інша _____
2. Як ви оцінюєте рівень підготовки з іноземної мови учнів, який забезпечує Ваш навчальний заклад?
 Високий; Середній; Низький
3. Чи створені умови для вивчення іноземних мов в Вашому навчальному закладі ?
 Так; Частково; Ні.

4. Які з факторів, на Вашу думку, впливають на якість підготовки з іноземної мови учнів в Вашому навчальному закладі?

- Рівень фінансування освітнього процесу з іноземної мови;
- Недостатнє матеріально-технічне обладнання навчального закладу;
- Недостатнє науково-методичне забезпечення освітнього процесу з іноземної мови;
- Рівень методичної роботи навчального закладу та з предмета „Іноземна мова“;
- Недостатнє забезпечення навчального закладу педагогічними кадрами з предмета „Іноземна мова“;
- Низький рівень кваліфікації педагогічних кадрів з предмета „Іноземна мова“;
- Відсутність зацікавленості з боку учнів та їх батьків у вивченні іноземних мов;
- Якість освітніх стандартів;
- Інше

5. Чи вважаєте Ви зовнішнє незалежнє оцінювання з іноземної мови

важливим фактором в оцінюванні якості підготовки учнів Вашого навчального закладу?

- Так;
- Ні.

6. Чи відповідають результати ЗНО з іноземної мови , результатам оцінювання в Вашому навчальному закладі?

- Так;
- Ні.

7. Що, на Вашу думку, потребує вдосконаленню в організації іншомовної освіти в Вашому навчальному закладі?

8. Чи проводяться в Вашому навчальному закладі моніторингові дослідження якості підготовки з іноземної мови учнів?

Так; Ні.

9. Як часто проводяться дані дослідження в Вашому навчальному закладі?

Постійно; Один раз на рік;

Один раз на семестр;

Ваш варіант _____

10. Чи маєте Ви конкретні результати моніторингових досліджень якості підготовки з іноземної мови в Вашому навчальному закладі?

Так; Ні.

11. Чи вважаєте Ви моніторингові дослідження необхідними в Вашій роботі?

Так; Ні.

12. Хто займається моніторинговими дослідженнями якості підготовки з іноземної мови учнів в Вашому навчальному закладі?

13. На що спрямовані моніторингові дослідження якості підготовки з іноземної мови учнів в Вашому навчальному закладі?

14. Чи впливають результати моніторингових досліджень на планування освітнього процесу з іноземної мови в Вашому навчальному закладі?

Так; Частково; Ні.

15. Чи враховуєте Ви результати моніторингових досліджень при прийнятті управлінських рішень?

Так; Частково; Ні.

16. Як Ви оцінюєте стан моніторингових досліджень якості підготовки з іноземної мови учнів в Вашому навчальному закладі?

Високий; Середній; Низький.

Б.

Таблиця 7.1. Характеристика загальноосвітнього навчального закладу щодо підготовки з іноземної мови учнів

Назва

Етап навчання Параметри	Початкова школа	Основна школа	Старша школа
Іноземні мови, які вивчаються та їх кількість			
Кількість годин на тиждень інваріантної частини навчального плану			
Кількість додаткових годин на тиждень варіативної складової навчального плану			
Наявність факультативів, гурткової роботи з предмета			
Наявність іншомовних курсів, що надають можливість отримати сертифікат			
Наявність бібліотеки іноземної літератури			
Співпраця навчального закладу з волонтерами Корпусу миру			
Наявність курсів за вибору, профільного навчання (поглиблене вивчення предмета)			
Інше			

В.**Таблиця 7.2. Моніторинг якості фінансового забезпечення освітнього процесу з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи**

стан фінансування	з бюджетних коштів	з позабюджетн их коштів
показники		
Контингент учнів ЗНЗ		
Річний кошторис з розрахунку на одного учня		
Кількість навчальних годин за навчальним планом		
1-4 класи		
5-9 класи		
10-11 класи		
Витрати на оновлення основних фондів		
Витрати на освітній процес з іноземної мови:		
Фонд заробітної плати (вчителі іноземної мови)		
Оплата комунальних послуг		
Придбання підручників,робочих зошитів та іншого навчально-методичного забезпечення		
Утримання кабінету іноземної мови		
Витрати на наукову і методичну роботу Інноваційну діяльність		

Г.

Таблиця 7.3. Моніторинг матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу з іноземної мови загальноосвітньої школи

Назва загальноосвітнього навчального закладу

Критерії	Показники	Відмітка
Документи, що визначають зміст іншомовної освіти	Стандарт з іноземної мови Програми з іноземної мови Навчально-методичні комплекси Книги для вчителя (методичні рекомендації до НМК) Авторські навчальні програми	
Друковані посібники	Книги для читання на іноземній мові Посібники по країнознавству: Великобританія, Франція, Германія, Іспанія тощо. Двомовні словники Тлумачні словники Алфавіт Граматичні таблиці Портрети письменників та видатних діячів країни мова якої вивчається Карти країн, мова яких вивчається Прапори країни, мова якої вивчається Набори тематичних карток	
Екранно-звукові посібники	Аудіозаписи до НМК Відеофільми/Слайди Навчальні програми	
Технічні засоби навчання	Аудіо/відеомагнітофони DVD/Телевізор/Комп'ютери Мультимедія проектор /Екран Флипчарт/Старт-дошка Оверхед-проектор (діапроектор) Лінгафонне обладнання	

Продовження таблиці 7.3.

Освітні ресурси	Інтернет CD-ROMs Електронні словники Перекладачі Набір цифрових освітніх ресурсів	
-----------------	--	--

Д. Моніторинг забезпечення ЗНЗ педагогічними кадрами (вчителями іноземної мови).

1. Рік _____
2. Загальна кількість вчителів іноземної мови _____
3. Освіта _____
4. Вік _____
5. Стаж _____
6. Категорія _____
7. Вакансії _____

Кваліфікаційні категорії за результатами атестації педагогічних працівників

(Типове положення про атестацію педагогічних працівників
Розділ IV п. 4.2.)

1. Спеціаліст присвоюється особам, які мають освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста або магістра, прийнятим на роботу до навчального закладу на посади педагогічних працівників та раніше не проходили атестації або таким, які втратили присвоєні за результатами попередньої атестації кваліфікаційні категорії. Рівень спеціаліст характеризується: з науково-теоретичної підготовленості – рівнем знань теоретичних основ та сучасних досягнень з предмета, курсу, факультативу, достатньому для здійснення навчально-виховного процесу; з психолого-педагогічної підготовленості – рівнем теоретичних знань з педагогіки, психології і вікової фізіології в обсязі достатньому для здійснення навчально-виховного процесу; з результативності професійної діяльності –

позитивною динамікою навчальних досягнень учнів та власного професійного росту.

2. Спеціаліст другої категорії присвоюється працівникам, які виявили остатній рівень професійної підготовки, використовують сучасні методи навчання та виховання, досягли позитивних результатів у роботі, професійна діяльність яких характеризується: з науково-теоретичної підготовленості – достатнім рівнем знань теоретичних основ та сучасних досягнень з предмета, курсу, факультативу; з методичної підготовленості – достатнім рівнем методики викладання предмета, курсу, факультативу, використанням інноваційних форм і методів навчання та оптимальним поєднанням різних прийомів навчання, вмінням ефективно застосовувати різні засоби навчання, організувати позакласну роботу. Стимулювати пізнавальну активність учнів; з психолого-педагогічної підготовленості – достатнім рівнем знань теоретичних основ педагогіки, психології і вікової фізіології та вмінням їх застосовувати у навчально-виховному процесі; з результативності професійної діяльності – позитивною динамікою навчальних досягнень учнів, творчим підходом до педагогічної діяльності, зростанням професійної майстерності, вмінням повсякчас підвищувати рівень самоосвіти.

3. Спеціаліст першої категорії присвоюється працівникам, які виявили високий рівень професійної підготовки, володіють інноваційними освітніми методиками і технологіями, активно застосовують їх у роботі; досягли значних результатів в організації навчально-виховного процесу; професійна діяльність яких характеризується: з науково-теоретичної підготовленості – високим рівнем знань теоретичних основ та сучасних досягнень науки з предмета, курсу, факультативу; з методичної підготовленості – високим рівнем володіння методики викладання предмета, курсу, факультативу; використанням методів залучення учнів до інтелектуальної та творчої діяльності, самоосвіти, самовдосконалення; володінням інноваційними педагогічними технологіями, різними формами позакласної роботи, спрямованими на розвиток школярів, формування мотивації до навчання; з психолого-педагогічної

підготовленості – високим рівнем знань теоретичних основ педагогіки, психології і вікової фізіології та вмінням реалізовувати їх в навчально-виховному процесі; з результативності професійної діяльності – позитивною динамікою рівня навчальних досягнень учнів з предмета, високим рівнем творчої діяльності; зростанням професійної майстерності.

4. Спеціаліст вищої категорії присвоюється працівникам, які виявили високий рівень професійної компетентності; володіють широким спектром стратегій навчання, використовують ефективні форми і методи організації навчально-виховного процесу, забезпечують високу результативність та якість своєї праці, володіють інноваційними освітніми методиками й технологіями, активно їх використовують та поширюють у професійному середовищі. Професійна діяльність характеризується: з науково-теоретичної підготовленості – високим рівнем знань теоретичних основ і сучасних досягнень науки з предмета, курсу, факультативу; з методичної підготовленості – високим рівнем володіння методикою викладання предмета, курсу, факультативу; використанням компетентнісного підходу до організації навчально-виховного процесу; застосуванням особистісно-орієнтованих педагогічних технологій; умінням ефективно, раціонально та комплексно застосовувати засоби навчання; досконалим володінням різноманітними формами позакласної роботи, спрямованої на розвиток потенційних можливостей учнів, їх здібностей, формування вмінь та навичок їх самоосвіти; з психолого-педагогічної підготовленості – високим рівнем знань теоретичних основ педагогіки, психології і фізіології та вмінням їх майстерно реалізовувати в навчально-виховному процесі; володінням сучасними методами психолого-педагогічної діагностики; з результативності професійної діяльності – сталою позитивною динамікою рівня навчальних досягнень учнів з предмета, курсу; новаторським рівнем творчої діяльності, її високою результативністю, ініціативністю, бездоганною професійною майстерністю.

5. Педагогічне звання (викладач-методист, учитель-методист, старший-учитель, тощо) присвоюються педагогічним працівникам, які запроваджують у навчально-виховний процес, ефективні форми і методи роботи, передовий педагогічний досвід, здійснюють інноваційну діяльність, мають власні методичні розробки, які пройшли апробацію та схвалені науково-методичними установами; беруть активну участь у діяльності професійних педагогічних об'єднань, асоціацій; надають практичну допомогу педагогічним працівникам інших навчальних закладів; володіють комунікативними та організаторськими здібностями.

**Е. Анкета-опитування вчителів іноземної мови
щодо якості підручників**

(на основі матеріалу книги вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання/Упоряд. О.Я.Коваленко, І.П.Кудіна. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 240 с.).

1. НМК (навчально-методичні комплекси) яких авторів Ви використовуєте в своїй роботі?
2. Визначте, наскільки на Вашу думку зміст підручника відповідає замовленню суспільства щодо підготовки учнів з ІМ (іноземної мови).
3. Чи відповідає підручник, на Вашу думку,

	так	ні
навчальному плану в загальноосвітній школі		
кількості навчальних годин в ЗНЗ		
інтересам та мотивації учнів		
рівню компетенції учнів		
кваліфікації вчителів		

4. Чи всі розділи програми достатньо розкриті в підручнику?
5. Чи рівномірно розподілено матеріал між розділами?
6. Чи чітко визначені цілі та завдання в кожному розділі підручника?
7. Чи оптимально розподілено матеріал в підручнику?

8. Чи відповідає підручник принципам послідовності, логічності викладу матеріалу?
9. Чи якісний та доцільний, на Вашу думку ілюстративний та графічний матеріал?

**Ж. Методика вивчення задоволеності педагогів
життєдіяльністю в навчальному закладі
(за Є.М. Степановим).**

Мета: визначити ступінь задоволеності педагогів життєдіяльністю у школі та своїм положенням у ній.

1. Я вдоволений (а) своїм навантаженням.
2. Мене влаштовує розклад уроків.
3. Мій робочий час завдяки власним зусиллям і діям адміністрації витрачено раціонально.
4. Мене влаштовує робота кафедри (методичного об'єднання) і моя участь у ній.
5. У мене існує реальна можливість підвищувати свою професійну майстерність, виявляти творчі здібності.
6. Я відчуваю потребу у професійному й особистісному рості та намагаюся його реалізувати.
7. Мої досягнення й успіхи помічаються адміністрацією та педагогами школи.
8. Мені подобається, що у школі проводиться науково-методичний пошук.
9. У мене склалися з колегами неконфліктні відносини.
10. Я відчуваю в роботі підтримку своїх колег.
11. Мені здається, що адміністрація школи справедливо оцінює результати моєї роботи.
12. Я відчуваю доброзичливе ставлення до себе з боку керівництва школи.
13. Я комфортно почуваю себе в середовищі учнів.
14. Я вдоволений (а) відношенням до мене учнів та мого предмета.
15. У більшості випадків я випробую почуття взаєморозуміння в контактах з батьками учнів.
16. Мені здається, що батьки розділяють і підтримують мої педагогічні вимоги.

17. Мені подобаються: мій кабінет, обладнання й умови роботи в ньому.
18. Мене влаштовує сформований морально-психологічний клімат у школі.
19. На мій погляд, створена у школі система науково-методичного забезпечення сприяє підвищенню моєї професійної майстерності.
20. Я задоволений (а) розміром заробітної плати та своєчасністю її виплат.

Обробка результатів

Показником задоволеності педагога життєдіяльністю в навчальному закладі є частка від розподілу суми балів, отриманої шляхом додавання оцінок з усіх відповідей, на загальну кількість відповідей. Якщо коефіцієнт задоволеності дорівнює або більше трьох – високий рівень задоволеності; дорівнює або більше двох – низький ступінь задоволеності педагогів життєдіяльністю в навчальному закладі.

4 – цілком згодний (а)	3 – скоріше згодний (а)
2 – важко сказати	1 – скоріше не згодний (а)
0 – цілком не згодний	

Задоволеність педагогів різними аспектами життєдіяльності школи:

Організація праці (твердження 1-4)

Можливість прояву й реалізації професійних та інших особистісних якостей педагога (твердження 5-8)

Відносини з учителями, адміністрацією навчального закладу (твердження 9-12)

Відносини з учнями та їхніми батьками (твердження 13-16)

Забезпечення діяльності педагога (твердження 17-20)

3. Методика - вивчення задоволеності учнів якістю підготовки з іноземної мови в загальноосвітній школі

Мета: визначити рівень задоволеності якістю підготовки з іноземної мови в школі

1. Я вважаю, що моя оцінка з іноземної мови дійсно відповідає моєму рівню підготовки.

2. Я отримую задоволення від занять з іноземної мови.
3. Я вважаю, що в школі мене якісно підготують до тестів, іспитів, ЗНО, вступу до навчального закладу.
4. Я вважаю, що в школі створені всі умови для вивчення іноземних мов.
5. У мене завжди гарний настрій на уроках іноземної мови.
6. Я приймаю участь в олімпіадах, змаганнях, конкурсах з іноземної мови.
7. Я вважаю, що в школі працюють гарні вчителі іноземної мови.
8. Мені подобається виконувати домашнє завдання з іноземної мови.
9. Я маю проблеми у вивченні іноземної мови.
10. Я вважаю, що володію достатніми знаннями іноземної мови для здійснення іншомовного спілкування.

Обробка отриманих результатів

Високий рівень – 4

Достатній рівень - 3

Середній рівень – 2

Низький рівень - 1

Показником задоволеності учнів якістю підготовки з іноземної мови в школі є коефіцієнт від 4 до 3, часткової задоволеності – 2, незадоволеності – 1. Розрахунок з загальної суми балів відповідей на кількість питань.

I. Загальна схема аналізу уроку іноземної мови (Ю.Пассов).

1. Визначити правомірність формулювання цілей та завдань уроку, циклу уроків, теми.
2. Визначити за останніми вправами та за відповідями учнів репродуктивного та продуктивного характеру, наскільки досягнута навчальна ціль та вирішені завдання уроку.
3. Визначити адекватність вправ.
4. Визначити співвідношення вправ на уроці.
5. Визначити чи відповідає послідовність виконання вправ стадіям формування навичок та стадіям розвитку умінь.
6. Визначити розподіл часу на уроці.
7. Визначити логіку уроку.

8. Визначити як вчитель здійснює індивідуалізацію навчального процесу, враховує особистісні, суб'єктивні та індивідуальні якості учнів.

9. Проаналізувати, як вчитель володіє технологією уроку.

10. Оцінити вчителя як мовленнєвого партнера.

К. Психологічний аспект аналізу уроку іноземної мови (Ю.Пассов).

1. Чи розвивалося мовомислення учнів; репродуктивне або творче мислення переважало на уроці?

2. Чи відбувався розвиток пам'яті на уроці; які види пам'яті розвивалися та яким засобами, запам'ятовування якого виду використовувалося: довільне або мимовільне?

3. Чи сприяв урок створенню ситуації розвитку уяви?

4. Чи відбувався розвиток мовленнєвих здібностей учнів: фонематичного слуху, здогадки, здатності до імітації, розрізненню, логічному викладу?

5. Чи розвивалася мотивація учнів в оволодінні іноземною мовою, які способи для цього використовувалися, наскільки вдало; співвідношення стимулювання учнів й спонукання їх до діяльності?

6. Яким був рівень самостійності в оволодінні іноземною мовою?

7. Чи був вчитель орієнтований на урок, уважний, енергійний, цілеспрямований, наполегливий в досягненні мети; який вплив це мало на робочий настрій учнів?

8. Визначити психологічний клімат в класі: чи вмів вчитель створювати та підтримувати діловий контакт, особистісні стосунки; які якості вчителя сприяють та перешкоджають педагогічному спілкуванню?

**Л. Схема аналізу діяльності вчителя на уроці
(автор А. Щукін).**

Оцінка, бал

Особисті якості викладача

1. Доброзичливість, справедливість 20
2. Здатність встановлювати взаєморозуміння з учня
(робочий контакт)..... 20
3. Виразність мови, міміка, жести 20
4. Коректне використання мови, що вивчається 20
5. Загальна культура мовлення на рідній мові 20
6. Темп мовлення 20

Підготовка до уроку

7. Наявність плану на уроці, співвідношення запланованих видів
діяльності на уроці 20
8. Розподіл часу між окремими частинами уроку 20
9. Чіткість в визначенні мети уроку 20

Діяльність на уроці

10. Перевірка домашнього завдання, введення нового матеріалу
відповідно до мети уроку 20
11. Вміння працювати текстом 20
12. Прийоми активізації введення матеріалу 20
13. Використання класної дошки та іншого обладнання 20
14. Вміння швидко орієнтуватися в ситуації, перебудовуватися
відповідно до ходу уроку 20
15. Здатність до імпровізації 20
16. Використання різних прийомів роботи 20
17. Здатність стимулювати учнів до активного використання
мови 20
18. Ефективність контролю засвоєння матеріалу 20
19. Виправлення помилок 20
20. Ступень досягнення мети уроку 20

М. Анкета визначення здатності оволодіння комунікативними вміннями (Ю.Пассов).

Поставити напроти кожної якості потенційно гарного мовленнєвого партнера бали:

- 3 – якості, що розвинені сильно;
- 2 – якості, що розвинені середньо;
- 1 – якості, що розвинені слабо.

№	Якість	Бали	
1.	Уважність		
2.	Урівноваженість		
3.	Здатність до співіснування		
4.	Поступливість		
5.	Чуйність		
6.	Турботливість		
7.	Витривалість		
8.	Почуття такту		
9.	Витривалість		
10.	Емоційність		
11.	Комунікабельність		
12.	Справедливість		
13.	Оптимістичність		
14.	Інтерес до людей		
15.	Мобільність		

Обробка результатів

- 45 балів – чудовий мовленнєвий партнер;
- 30 балів – є можливість стати гарним вчителем іноземної мови;
- 15 балів – задуматися над обраною професією.

М1. Анкета самооцінювання організаторської діяльності вчителя іноземної мови (за Л.Уманським).

№	Якості особистості	Оцінка
<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 	<p>Загальні якості</p> <p>Ставлення до діла (навчання, дітей).</p> <p>Спостережливість.</p> <p>Практична спрямованість розуму.</p> <p>Загальний рівень розвитку.</p> <p>Ініціативність.</p> <p>Особиста організованість.</p> <p>Самостійність.</p> <p>Самоконтроль.</p> <p>Наполегливість.</p> <p>Активність.</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 5. 6. 	<p>Психологічна винахідливість</p> <p>Здатність швидко визначити психологічні особливості і стан іншої людини.</p> <p>Здатність до співпереживання.</p> <p>Здатність надавати людям чіткі характеристики.</p> <p>Підвищений інтерес і увага до інших людей.</p> <p>Здатність поставити себе на місце іншого.</p> <p>Віра в здібність інших (колектива).</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 	<p>Практично-психологічний розум</p> <p>Здатність розподіляти завдання з урахуванням індивідуальних особливостей.</p> <p>Здатність швидко орієнтуватися в взаємовідносинах людей.</p> <p>Здатність зацікавити людей ділом, знайти стимули їх зацікавленості.</p> <p>Здатність враховувати взаємовідносини та симпатії людей щодо їх групування під час роботи.</p>	

<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 5. 6. 	<p>Психологічний такт</p> <p>Здатність стримувати себе.</p> <p>Здатність знаходити правильний тон з учнями.</p> <p>Вміння знаходити спільну мову з різними людьми.</p> <p>Здатність знаходити індивідуальних підхід до учнів.</p> <p>Готовність прийти на допомогу.</p> <p>Почуття справедливості у ставленні до учнів.</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 	<p>Суспільна енергійність</p> <p>Здатність словами впливати на інших, стимулювати до дії.</p> <p>Здатність заряджати інших своєю енергією.</p> <p>Здатність заряджати інших своїми емоціями.</p> <p>Здатність правильно вибрати момент впливу.</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 5. 	<p>Вимогливість до інших людей</p> <p>Здатність швидко приймати рішення.</p> <p>Постійність у прид`явленні вимог.</p> <p>Гнучкість в вимогах.</p> <p>Наполегливість в вимогливості.</p> <p>Здатність виражати вимоги в адекватній формі.</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. 2. 3. 4. 5. 	<p>Критичність</p> <p>Здатність побачити та визначити в людях суттєві та мало примітні позитивні та негативні сторони.</p> <p>Самостійність в оцінці особливостей людей.</p> <p>Прямота та сміливість критики без примирливості.</p> <p>Аргументованість критики.</p> <p>Доброзичливість критики.</p>	

Оцінка в балах:

- 3 – ярко виражена характеристика;
- 2 – рівень вище середнього;
- 1 – недостатньо виражено
- 0 - якість не проявляється, не розвинута.

Обробка результатів:

Сума 30 балів – відмінний рівень загальних якостей організатора;

Сума 20 балів - достатній;

Сума 10 балів - середній.

Н. Анкета для учнів. Чи вмісте ви ефективно вивчати іноземну мову?

(за Є.Маслико та інші).

Уміння організувати власну діяльність	Дії, що виконую		
	часто	рідко	ніколи
1. Коли я читаю текст на іноземній мові, перший раз я читаю швидко, не затримуючись на деталях; у друге я читаю уважніше.			
2. Коли я читаю текст на іноземній мові, я намагаюся спочатку зрозуміти головну думку, перш ніж звернуся до словника в пошуках незнайомих слів.			
3. Я контролюю власну вимову, коли читаю вголос та намагаюся її виправити в міру необхідності.			
4. Я намагаюся уникати помилок, коли розмовляю іноземною мовою.			
5. Я намагаюся знайти привід по практикувати в мові			
6. Я намагаюся знайти привід якомога більше читати на іноземній мові.			
7. Якщо це можливо, я намагаюся дивитися телевізійні передачі на іноземній мові.			
8. Я завжди розмовляю на іноземній мові з людьми, для яких ця мова є рідною.			
9. Якщо я чую англійську, німецьку, французьку мову, я прислухаюся й			

намагаюся зрозуміти, про що йде мова.			
10. Я замислююся над тим, як мені досягнути успіху з іноземної мови.			
11. Я планую свій час таким чином, щоб кожен день мати час займатися іноземною мовою.			
12. Я чітко визначаю мету, коли займаюся іноземною мовою.			
13. Я намагаюся фіксувати свої успіхи у вивчені іноземної мови.			
14. Коли мені доводиться спілкуватися іноземною мовою, я заздалегідь планую те, що скажу.			

Н1. Анкета для учнів. Які навчальні стратегії ви використовуєте?

(за Є.Маслико та інші).

Уміння учня використовувати ефективні прийоми учіння	Дії, що виконую		
	часто	рідко	ніколи
1. Я у думках відповідаю на питання вчителя, навіть тоді, коли він питає не мене.			
2. На кожному уроці я записую нові слова та перевіряю, як я їх запам'ятав (ла).			
3. Я намагаюся знайти асоціації між новими словами і тими, що я вже знаю.			
4. Я намагаюся використовувати нові слова, коли відповідаю на уроці.			
5. Коли я шукаю нове слово у словнику, я читаю всі приклади, що ілюструють вживання слова.			
6. Часто я здогадуюся про значення слова або виразу з контексту.			
7. Коли я вивчаю нові слова та вирази,			

я намагаюся повторювати їх вголос .			
8. Я згадую о значенні нового слова або виразу, уявляючи ситуацію, в якій воно може бути використано.			
9. Я часто переглядаю записи зроблені мною на уроці іноземної мови.			
10. Я шукаю спільне між словами різних мов схожих одна на іншу.			
11. Я намагаюся зрозуміти значення нового слова, розділяючи його на частини, значення яких мені відоме.			
12. Я намагаюся не перекладати дослівно.			
13. Коли я не розумію значення нового слова, я намагаюся його вгадати.			
14. Коли я не можу згадати слово, що мені потрібне, я вживаю слово, близьке за значенням.			
15. Я можу зрозуміти, про що говорять по міміці і жестах.			
16. Коли я шукаю слово в словнику, я намагаюся його виголосити вголос.			

Н2. Анкета для учня.

1. На якому рівні ти вивчаєш англійську?

- А. виконую всі програмні вимоги.
- Б. займаюся англійською у позаурочний час.
- В. не в змозі без сторонньої допомоги оволодіти англійською.
- Г. маю проблеми з вивченням англійської.

2. Чи досяг(ла)ти бажаного рівня підготовки з англійської мови?

- А. досяг(ла).
- Б. якісно досяг(ла).
- В. не досяг(ла).
- Г. не можу.

3. Як ти оцінюєш свої успіхи з англійської?

А. блискуче.

Б. відмінно.

В. добре.

Г. погано.

Д. не можу оцінити.

4. Навіщо, на твій погляд, необхідно оволодіти англійською?

А. щоб отримати задоволення від занять.

Б. щоб підготуватися до вступу до вищого навчального закладу.

В. так хочуть батьки.

Г. щоб мати перевагу при пошуку роботи.

Д. я взагалі не вважаю, що необхідно оволодіти англійською.

5. Що на твій погляд, найбільше сприяє успішності навчання англійської?

А. здібності.

Б. допомога друзів.

В. систематичні самостійна робота.

Г. якісні навчальні показники.

Д. ефективна допомога вчителя.

Є. не можу визначити.

Ж. допомога батьків, старших братів і сестер.

6. У яких змаганнях та конкурсах з англійської ти брав(ла) участь?

А. у шкільних олімпіадах.

Б. у районній олімпіаді.

В. у міській олімпіаді.

Г. у всеукраїнській олімпіаді.

Д. у інших змаганнях _____.

Є. я не брав(ла) участі у жодних змаганнях та конкурсах з англійської.

7. Які предмети, що вивчаються в школі тобі подобаються?

А. англійська мова.

Б. фізика.

В. хімія.

Г. біологія.

Д. фізична культура.

Є. історія.

Ж. рідна мова.

8. Чи потрібна тобі допомога у вивченні англійської мови, і якщо потрібна, то чийого боку?

А. вчителя англійської мови.

Б. товаришів.

В. батьків.

Г. репетиторів.

9. Чи відчуваєш ти потребу в якісних посібниках?

А. так.

Б. ні.

В. не знаю.

10. Чи відповідає твоя оцінка англійської мови твоїм знанням?

А. ні.

Б. так.

11. Який спосіб контролю, на твій погляд, є більш об'єктивним?

А. тест.

Б. контрольна робота.

В. усне опитування.

О. Орієнтовні завдання для контрольних робіт з іноземної (англійської) мови 4-9 класи.

Школа: _____ **4 - _____ клас**

КОНТРОЛЬНА РОБОТА №1.

Мета: перевірити рівень сформованості мовних і мовленнєвих навичок та вмінь за чотирма видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письмо, говоріння.

VARIANT I

I. Listen to the text and choose the correct answer

My home

My name is Fred. I'm nine years old. I live in a big house. It is clean and light. My parents like to sit in the living room. My mother usually reads books or watches TV. My father never watches films especially serials. He reads his papers or works on computer. My

sister doesn't like to spend her free time at home. She goes to meet her friends. I usually stay at home. I eat, sleep and play at home. But sometimes I play with my friends near the house.

1. Fred lives in a ...
a). small house b). big house c). big flat
2. His parents like to sit in the ...
a). kitchen b). dining- room c). living -room
3. His mother usually ...
a). reads books or watches TV b). watches TV
c). works on computer
4. Fred's father ...
a). watches TV b). reads his paper or works on computer
c). plays chess
5. Fred's sister ... to spend free time at home
a). doesn't like b). likes c). like

MARK: _____

II. Read the text and make up the story

A. Ben jumps after her. He catches Jane by her dress. Then he put the girl under a

big tree. She opens her eyes.

B. Jane is a little girl. She doesn't have sisters or brothers. But she has Ben and

Betty. Ben is a big dog. Betty is a big doll.

C. Every day Jane plays with her friends. They play in the house, in the yard, and

in the field near the river.

D. "Oh, Ben", says Jane. "Betty! Where is Betty?" Ben jumps into the water again.

Then he comes back and puts Betty under the big tree.

E. One day Jane sees many red and white flowers near the river. She wants to give

them to her mother. But she falls into the river.

Answers: 1 ____; 2 ____; 3 ____; 4 ____; 5 ____.

MARK: _____

III

1. Continue these sentences

1. He lives in Italy. He is _____ .

- Describe your school/classroom/room/weather/favourite toy/animal
- Tell about your family.
- Give your personal information.
- Speak about your hobby.

MARK: _____

КОНТРОЛЬНА РОБОТА №1.

Мета: перевірити рівень сформованості мовних і мовленнєвих навичок та вмінь за чотирма видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письмо, говоріння.

VARIANT II

I. Listen to the text and tick true/false sentences

My home

My name is Fred. I'm nine years old. I live in a big house. It is clean and light. My parents like to sit in the living room. My mother usually reads books or watches TV. My father never watches films especially serials. He reads his papers or works on computer. My sister doesn't like to spend her free time at home. She goes to meet her friends. I usually stay at home. I eat, sleep and play at home. But sometimes I play with my friends near the house.

True	False	
		1. The boy's name is Ben.
		2. The boy is ten years old.
		3. Fred lives in a big and clean house.
		4. His parents like to sit in the kitchen and watch TV every day.
		5. His sister likes to play with him at home.
		6. The boy likes to watch serials.

MARK: _____

II. Read and choose the main idea of the text

1. A pet cat can be fun. Having a little cat is very easy. Cats are clean, quite, and pretty animals. It is fun to look at them playing. They can jump high into the air. They can run fast and be hard to catch. Cats play very funny cat games.

2. But having a pet cat can be work, too. You must be sure it gets good food to eat. You must take it to the animal hospital. And you must be sure it does not get lost (загубитися).

1. The main idea of the first part of the story is _____.

- A. a pet cat can jump
- B. a pet cat can be fun
- C. a pet cat can run fast

2. The main idea of the second part of the story is _____.

- A. a pet cat needs a nice bed
- B. a pet cat can be sick
- C. a pet cat can be work

Answers:

1. A B C

2. A B C

MARK: _____

III.

1. Continue these sentences

1. We are from Australia. We are _____.
2. This woman is from New Zealand. She is a _____.
3. She is from Canada. She is _____.
4. We are from Ukraine. We are _____.

2. Fill in:

where, what, how, when, who, why

1. _____ nationality are you?
2. _____ do you live?
3. _____ is your birthday?
4. _____ old are you?
5. _____ are you standing here?
6. _____ is living next to you?
7. _____ are you today?

3. Find the pairs.

1. a woman a). women b). womans _____
 2. a foot a). feet b). foots _____
 3. a goose a). geese b). gooses _____
 4. a fox a). foxes b). foxs _____

4. Choose the correct forms of the verbs and complete the sentences

1. We usually ... and ... at Maths.
 a). count and do sums
 b). are counting and doing sums
 c). counts and does sums
2. Tony usually ... TV on Sundays.
 a) watch
 b). watching
 c). watches
3. What ... you ... now?
 a). are... doing
 b). does
 c). is ... doing

5. Continue the sentences and write your personal information

1. I get up at _____ o'clock. 2. I wash my _____ and brush my _____. I have _____ at _____ o'clock. Then I go to _____ at _____ o'clock. My _____ usually starts at _____ o'clock. I come back _____ at _____ o'clock. I usually _____ after school. I go to _____ at _____.

MARK: _____

IV Speaking

- Tell about your friend.
- Describe your school/classroom/room/weather/favourite toy/animal
- Tell about your family.
- Give your personal information
- Speak about your hobby

MARK: _____

5 клас

КОНТРОЛЬНА РОБОТА №1

Мета: перевірити рівень сформованості мовних і мовленнєвих навичок та вмінь за чотирма видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письмо, говоріння.

VARIANT I

I. Listen to the text and mark true (+)/false(-) sentences

Ben has a little dog called Jim. Every morning Jim goes to the shop in the village. The shopkeeper gives it a sweet and Ben's newspaper and letters. Jim eats the sweet and takes the newspaper and letters in its mouth. Then it runs home. Ben likes reading his newspaper in bed before he gets up. Jim knows that it bring the newspapers to Ben's bedrooms. When Ben is eating his breakfast Jim brings all the letters to him. After that Jim goes outside to wait for Ben's bus. When it sees the bus coming down the road, it barks. Ben runs out of his house and the bus stops for him. Jim never let Ben miss the bus.

1. Ben has got a little cat. _____
2. Every morning Jim goes to the shop in the town. _____
3. The shopkeeper gives Jim a sweet, newspaper and letters. _____
4. Ben likes reading his newspaper in bed. _____
5. Ben goes to work by bus. _____
6. When Jim sees the bus, it runs away. _____

2. Answer the questions

1. Where does Jim go to in the morning? _____
2. Why does Jim comes to Ben's bedroom in the morning? _____
3. What does Jim do when he sees the bus? _____

3. Choose the correct word in brackets

1. The shopkeeper (gives/give) Jim a sweet. _____
2. Jim (takes/take) the newspaper. _____
3. Jim (goes/go) outside to wait for Ben's house. _____
4. Ben (runs/run) out of his house. _____

MARK: _____

II. Read the text and choose the correct answer.

Once upon a time there lived a bird. Her name was Rook. All the bids worked in the field and gardens from early morning till late night. But Rook didn't like to work. She was a very lazy bird.

One day Rook found a pair of white gloves in the field. She put them on, flew to her tree, and thought, "I am the most beautiful bird in the country". All the birds flew to work the next morning, but Rook sat in her tree. "Come with us!" said the birds. "Go away. I can't go. I can't work in the gloves in the gardens and fields. I don't want to have dirty gloves!" answered Rook. The birds worked all day and got something to eat in the evening. "Give me some! I'm hungry!" said Rook. "You have white gloves on, you can't eat with your white gloves on", said the birds. "They will be dirty". "Put the food in my mouth and I'll eat it," said Rook. "You're not a baby", laughed the birds. "Babies don't wear white gloves. Soon the birds went to sleep, but Rook couldn't sleep. She was very hungry. "Fine clothes aren't fine if you can't eat!" she thought.

The next morning when the birds flew to work in the fields and gardens Rook took off her gloves. She was ready to go with the birds.

1. *Who is the main character of the story?*

A. A lazy bird	B. Lazy birds
C. A bird	D. A baby
2. *Where did Rook find a pair of gloves?*

A. In the park	B. In the field
C. On the tree	D. In the garden
3. *Who worked all day?*

A. Nobody	B. Birds
C. Rook	D. Babies
4. *Why didn't Rook work the next day?*

A. She was lazy	B. She was ill
C. She wanted to have the clean gloves	D. She was hungry.
5. *What did she ask the birds to do?*

A. To help her	B. To give her food
C. To put the white gloves on	D. To work in the field
6. *What did Rook do with her gloves the next morning?*

A. She put them again	B. She gave them to other birds
C. She took them off	D. She washed them

MARK: _____

III

1. Fill in sentences with the words: *fish, lessons, team, nice, hotel*

1. We stayed in a comfortable _____ in France.
2. The pupils have dance _____ in the afternoon.
3. _____ to see you again!
4. The lake is full of _____.
5. Do you like _____ games.

2. Fill in 'to be' in correct form.

1. ... this your bag? – Yes. It 2. She ... an actor. 3. ... they at the cinema now? – No. they ... 4. I ... a shop-assistant. 5. Where ... you yesterday? 6. He ... a student ten years ago. 7. She ... at work tomorrow.

3. Make up questions and answer them.

1. up?/ time/ you/ What/ get/ do/ _____
2. breakfast?/ for/ do/you/ What/ have/ _____
3. for/ When/ school?/ leave/ do/ you/ _____
4. do/ lessons?/ When/ your/ begin/ _____
5. your/ What's/ subject?/ favourite/ _____
6. you/ like/ TV?/ Do/ to watch/ _____

4. Open the brackets and put verbs in correct form.

(USUALLY)

1. My sister (to get) up at eight o'clock. _____
2. She (to speak) French well. _____
3. We (to watch) TV and (to talk) _____

(NOW)

1. Ann (to sit) on the desk. _____
2. She (to study History). _____
3. I (to do) my homework. _____

(PAST)

1. He (to spend) last summer in the country. _____
2. She (to help) mother yesterday. _____
3. Kate (to cook) dinner yesterday. _____

MARK: _____

IV Speaking

- Tell about your summer holidays
- Describe your family summer holiday vacation
- Tell about your usual school day

- Tell about yourself
- Tell about your last visit to the camp
- Tell about your visit to grandparents

MARK: _____

5 клас

КОНТРОЛЬНА РОБОТА №1

Мета: перевірити рівень сформованості мовних і мовленнєвих навичок та вмінь за чотирма видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письмо, говоріння.

VARIANT II

II. Listen to the text and put the sentences in the correct order

Jane is a schoolboy. She goes to school every day. Jane has five or six lessons. When the lessons are over, Jane goes home. When she comes back home, she puts away her books and has dinner. Jane is hungry after school and she eats well. For dinner she usually has soup, fish or meat with potatoes and fruit. When she finishes her dinner she washes the dishes. After dinner Jane cleans the room and then goes to the yard to play with her friends. They play ball, run and jump. Then Jane comes home and does her homework. When her homework is ready, she reads books or watches TV. Then all the family have supper. At half past nine Jane says “Good night” to her parents and goes to bed.

- After dinner Jane cleans the room and then goes to the yard to play with her friends.
- At half past nine Jane says “Good night” to her parents and goes to bed.
- When she comes back home, she puts away her books and has dinner.
- The Jane comes home and does her homework.
- Jane is a schoolgirl. She goes to school everyday.
- For dinner she usually has soup, fish or meat with potatoes and fruit.

Answers: 1____; 2____; 3____; 4____; 5____; 6_____.

2. Make up questions to the sentences starting with the words in brackets

- Jane is a schoolgirl. (Who?) _____
- Jane has five or six lessons. (How many?) _____

3. Jane is hungry after school. (Who?) _____
4. After dinner Jane goes to play with her friends. (When?) _____
5. When her homework is ready, she reads books or watches TV. (What?) _____

MARK: _____

II. Read the text and choose the correct answer

Five hundred years ago a young girl lived in a small Indian town in the mountains. Her name was Devi. Her family lived in a house with big garden. Sometimes Devi and her friends had picnics or played games there. Sometimes she sat and read books under the trees. There were some beautiful trees in the garden, but one was Devi's favourite tree. It was the tallest and the most beautiful tree. It had big green leaves. Devi looked at the birds and listened to the wind in her tree. But there were never flowers in it. Every year Devi waited for a flower. All the trees had flowers, but Devi's tree didn't have flowers. The girl was very unhappy.

Devi lived in the same house for eighty years. She became an old woman. Every evening she went to the garden to see her tree. Every evening she looked for a flower.

One evening on her birthday she came to the tree and saw one beautiful red and yellow flower. No flower in the garden was more beautiful than Devi's flower. She smiled. She was very happy. Devi got the best birthday present in her life. She went back to the house. The door closed. Devi didn't come to the garden again.

1. *The text:*

A tells about Devi's tree
B tells about Devi and her friends

C tells about a beautiful flower
D tells about Devi and her pet

2. *Devi and her friends played together* _____.

A in the park
B in the garden
C in the yard
D in the mountains

3. *She listened to* _____ *in the tree.*

A the leaves
B the music
C the wind
D the songs

4. *Devi's tree was the* _____ *in the garden.*

A worst
B smallest

3. You (to play) football? _____

(PAST)

1. He (to visit) his grandfather last summer in the country. _____
2. She (to give) a bottle of medicine to her mother. _____
3. On Sunday I (to go) to the circus. _____

MARK: _____

IV Speaking

- Tell about your summer holidays
- Describe your family summer holiday vacation
- Tell about your usual school day
- Tell about yourself
- Tell about your last visit to the camp
- Tell about your visit to grandparents

MARK: _____

6 _____ клас Школа _____

КОНТРОЛЬНА РОБОТА №1

VARIANT I

Мета: перевірити рівень сформованості мовних і мовленнєвих навичок та вмінь за чотирма видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письмо, говоріння.

I. Listen to the funny story “A very interesting life” and tick true(+)/false(-) sentences

A VERY INTERESTING LIFE

Mr. Smith lived in the country, but he worked in an office in the big city, so five days a week he went to work by train every morning and came home the same way.

One morning he was reading his newspaper on the train when a man sitting behind him, who Mr. Smith had never met before, leaned forward, tapped him on the shoulder and spoke to him. The man said, “You`re not leading a very interesting life, are you? You get on the same train at the same station at the same time every morning, and you always sit in the same seat and read the same newspaper.”

Mr. Smith put his paper down, turned around, and said to the man angrily. “How do you know all that about me?”

“Because I’m always sitting in this seat behind you,” the man answered.

- 1. Mr. Smith lived in the village. _____
- 2. The man worked in an office and went to work by car. _____
- 3. One morning he was reading a book and saw a strange man. _____
- 4. A man who was sitting behind Mr. Smith was his friend. _____
- 5. The man knew Mr. Smith very well. _____
- 6. Mr. Smith had a very boring life. _____

2. Answer the questions

1. How did Mr. Smith go to and from his office every day? _____
2. What happened to him in the train one morning? _____
3. What was he doing when this happened? _____
4. What did the man say to Mr. Smith? _____
5. What did Mr. Smith ask the man? _____
6. Why did the man know so much about him? _____

MARK: _____

II Read the text and choose the correct answer from (a-d).

There was a fancy dress party at Kate`s house on 31st October. They celebrated Halloween, as all the other boys and girls everywhere did. Everyone knows that this is a special night when witches and ghosts come out, people make lanterns out of pumpkins and children dress up in white sheets and masks and have parties.

Paul and Mark decided to make a pizza. They went to the greengrocer`s and the butcher`s and bought some sausages and mushrooms. They also needed cheese and pepper, so they had to visit another supermarket too.

Kate and Beck decided to bake chocolate biscuits. But they didn`t have enough flour and sugar. Kate took her pocket money and the girls went to the store. Later their friend Tina came and started giving advices. Finally, they put their biscuits into the oven and vent dancing.

In an hour, the children felt an awful smell. The girls had forgotten about the biscuits and they had got burned. They were embarrassed, but Tina prepared delicious sandwiches and everything was OK.

The pizza was fabulous, so the party was really great.

1. There was ... at Kate`s house on 31st October.

A. a cake party

- B. a football party
- C. a fancy dress party
- D. a teddy bear party

2. *Children celebrated ...*

- A. St. Valentine`s Day
- B. Christmas
- C. Halloween
- D. Mother`s Day

3. *Paul and Mark bought for pizza ...*

- A. meat, sausages, cheese, salt, flour
- B. ham, tomatoes, cheese, mushrooms
- C. sausages, mushrooms, cheese, pepper
- D. eggs, mushrooms, pepper

4. *Kate and Becky decided to bake ...*

- A. a pizza
- B. biscuits
- C. cake
- D. bread

5. *The party was ...*

- A. really great
- B. awful
- C. normal
- D. boring

Answer the following questions

- 1. What is Halloween? _____
- 2. When is Halloween? _____
- 3. What do children usually do at Halloween? _____

MARK: _____

III. Writing

1. Fill in sentences with the words: *ears, advice, column, button, Canadian, a piece of.*

- 1. Jack is from Canada. He is _____.
- 2. I`d like to make a new _____ for learners.
- 3. If you need _____ information, why not visit the library?
- 4. Do not make dog`s _____ in a book.
- 5. Press the _____ to start your computer.

6. He gave her a good _____.

2. Choose the correct preposition

1. We`ll go to London ... bus.

- a). by
- b). on
- c). in
- d). at

2. Do you know much ... Geography?

- a). in
- b). about
- c). on
- d). for

3. Please, listen ... me. I have a good news to tell you.

- a). after
- b). to
- c). for
- d). behind

3. Choose the correct form of the verb.

1. What you (to do) at five o`clock yesterday?

- a). did you do
- b). were you doing
- c). have you done
- d). are you doing

2. When I (to enter) the classroom, I (to see) our teacher (to stand) at the board.

- a). entered/saw/have been standing
- b). enter/ see/ was standing
- c). entered/ saw/ was standing
- d). have entered/saw/ was standing

3. You (to play) the violin yesterday?

- a). Do you play
- b). Are you play
- c). Have you play
- d). Did you play

4. Is he (to take) an examination now?

- a). taken
- b). taking
- c). takes
- d). take

4. Fill in: much, many, little, few

1. Why did you eat so _____ ice-cream?

2. There are _____ teachers at our school.

3. I have _____ time, so I can`t go with you.

4. The children returned from the wood very sad because they had found very _____ mushrooms.

5. Open the brackets and use the right form of the adjective.

1. Oil is (light) than water. _____
2. January is the (cold) month of the year. _____
3. My sister is the (tall) girl in her class. _____

6. Write a letter to your friend. Tell him/her about your hobbies.

MARK: _____

Speaking

1. Tell about your family/relatives and friends.
2. Speak about the library. Say:
 - a). what library you go;
 - b). when you joined the library;
 - c). why you joined the library;
 - d). how you choose books there;
 - e). how the librarian can help you.
3. Tell about your school.
4. Speak about computers and Internet.

MARK: _____

6 _____ клас Школа _____

КОНТРОЛЬНА РОБОТА №1

Мета: перевірити рівень сформованості мовних і мовленнєвих навичок та вмінь за чотирма видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письмо, говоріння.

VARIANT II

I. Listen to the funny story “He or she” and tick true(+)/false(-) sentences

HE OR SHE

A lot of boys and girls in Western countries are wearing the same kinds of clothes, and many of them have long hair, so it is often difficult to tell whether they are boys or girls.

One day an old gentleman went for a walk in a park in Washington, and when he was tired he sat down on the bench, A young person

was standing on the other side of the pond. "My goodness!" the old man said to the person who was sitting next to him on the bench. "Do you see the person with the loose pants and long hair? Is it a boy or a girl?" "A girl," said the neighbor. "She is my daughter". "Oh", the old gentleman said quickly. "Please forgive me, I didn't know that you were her mother". "I'm not," said the other person, "I'm her father".

1. Boys and girls in the Western countries do not like to wear the same kinds of clothes. _____
2. One day an old gentleman went for a walk in the park in Washington. _____
3. He sat down on the chair. _____
4. The old man was surprised. _____
5. The person was a boy. _____
6. The gentleman's neighbour was the girl's father. _____

Answer the questions:

1. What did the old gentleman see on the other side of the pond?

2. Why didn't the old gentleman know if it was a boy or a girl?

3. Who did he ask?

4. What did this person answer?

5. What did the old gentleman say then?

6. And what did the person answer?

MARK: _____

II Read the text and answer the questions.

Tomas and Derek, the two boys from Liverpool, decided to organize a band in their school. Before that, Liverpool school had already had different musical instrument sections. A lot of their mates played violins, clarinets, trombones and trumpets in it. But the boys were rock music fans and Derek, a wonderful guitarist, gathered all his friends who could play musical instruments. Peter played the drums, Tomas chose the bass guitar and Paul played the piano. Luckily, Derek's father brought them professional sound equipment with microphones and loudspeakers.

Their first concert was brilliant. Tomas made a punk haircut, Derek showed his musical talent and Paul's voice was really sweet.

Melodies of their songs were full of rhythm and many people said it had been the best concert they had ever seen.

By the way, there was a representative of a large Phonograph company on that concert. He proposed the boys to record their songs and told he was sure they would have a fantastic career in future.

1. What did Tom and Derek decide to organize? _____
2. Where did the boys live? _____
3. What musical instruments did their mates play? _____
4. Was Derek a pianist? _____
5. How did Derek's father help the boys? _____
6. What was the result of their first concert? _____
7. Who was the singer in the group? _____
8. Who recorded the concert? _____

MARK: _____

III Writing

1. Fill in sentences with the words: *nephew, heading, times, ideas, article, fairy tales.*

1. They share _____ how to be good at leaning foreign language.
2. Let's make an _____.
3. He is my _____.
4. Are there any suggestion for the _____.
5. He likes to read _____ since his early years.
6. Libraries appeared in ancient _____ in Egypt.

2. Choose the correct preposition.

1. I was busy and couldn't listen ... the radio.
a). to
b). for
c). on
d). in
2. Excuse me, I'm looking ... Fleet Street. Can you help me?
a). after
b). through
c). with
d). for
3. Can you give me some information ... banks in your town?
a). on
b). for
c). about
d). from

3. Choose the correct form of the verb

1. ... he write this book in 1910.
a). does
b). is
c). did
d). has

I. Listen to the text and mark true (+)/false (-) statements.

In most British secondary schools, members of the staff, and the children stay behind at school at least one or two days a week and take part in hobbies, clubs and school societies. In this way children learn to work with one another.

Schools have their own school societies, which encourage spare-time interests such as amateur drama, music making, naturalistic societies, debating societies and model aircraft classes.

Schoolchildren also indulge in out-of-door activities such as: football, basketball, camping, swimming, sailing, rowing, climbing, cycling, hiking, educational visits and school tours to local places of interest or to industrial enterprises, all gardening and care of pets and animals.

In many schools form newspapers are published; they are produced by the children and editing by their form masters or mistresses. In the newspapers some advertise forthcoming school events: concerts, plays, society meetings, even school exams are billed. The most effective means of getting the necessary information for the articles are the poll and the interview. The poll is a few straightforward questions addressed to a class, something like this: "Do boys have too much pocket money? Is too much time spent on television? What do our readers really think of us?" It provides a solid basis of facts for articles which are later written by the editor-reporter.

They often write up some prominent member of the school. School newspaper has a good influence on the life of the schoolchildren.

- 1. At weekends in most British secondary schools, members of the staff and the children stay behind at school to take part in hobbies, clubs and school societies. _____
- 2. In this way children learn to work with one another. _____
- 3. School societies encourage spare-time interests. _____
- 4. Schoolchildren also indulge in gardening. _____
- 5. In many school parents publish and edit school newspapers. ____
- 6. The school newspaper are published by the schoolchildren. _____

7. The most effective means of getting the necessary information for the newspaper article are the poll and the interview which provide facts written later by the editor-reporters. _____

8. They often write up the school schedule and the results of the tests. _____

9. Editing form newspaper is very useful or the reporters who learn in this way journalist writing. _____

10. The poll is a few questions addressed to schoolchildren and their parents about political situation in the country. _____

MARK: _____

II. Read the text and mark true (+)/false (-) statements

There was once a very old lady whose husband had died, and whose children had married and gone to live in foreign countries. When she reached the age of eighty and was too old to live alone and look after a house herself, this rich old widow went to live in an expensive and very comfortable hotel near the sea, in the south, where it was not too cold in winter.

The rich old lady had a pair of nasty, ugly dogs, which used to growl and bark at everybody, but which she loved very much, although nobody else did. They lived in the hotel with her and went wherever she did. After the old lady and her dogs had been at the hotel for nearly a year, a new waiter came to work there and began to do everything that he could to help the old lady and be nice to her. He carried her blankets and pillows for her, helped her to get into and out of her car which she hired when she wanted to go for a drive and even pretended to like unpleasant dogs and offered to look after them in his free time. He fed them, cleaned them and took them for daily walks for some years.

The young waiter did not doubt that, when the rich widow died, she would leave him a lot of money, to pay him for everything he had done for her and her dogs; but she had left him only two things which she loved most in the world, and which, she thought, he loved too – her dogs. All the money and jewellery went to her children, who had never done anything for her.

1. After the old lady was eight she came to live in an expensive house. _____

2. The old lady had a pair of nice dogs. _____

- 3. The old lady loved her dogs very much. _____
- 4. A new waiter helped the old lady and was nice to her. _____
- 5. The waiter often took the lady for a drive in her car. _____
- 6. The waiter liked the lady's dogs very much. _____
- 7. The waiter hoped that the lady would leave him a lot of money.

- 8. A few years after the death of the lady the waiter discovered a lot of money on his bank account. _____
- 9. All the lady's jewellery went to her children. _____
- 10. The waiter got the dearest present he wished. _____

MARK: _____

III Writing

1. Fill in the correct word:

differently seriously ancestors
forehead tastes inherited common

1. People look and behave _____.
2. Real friends should have everything in _____, he used to say.
3. Some people are dull and take thing too _____.
4. His _____ were Spanish.
5. She's got a high _____.
6. People have got different _____.
7. She _____ her grandfather's bad temper.

2. Choose the correct adjective or adverb

1. This house isn't ... enough for a large family.
 - A. well
 - B. old
 - C. big
 - D. expensive
2. Sydney is the ... city of Australia.
 - A. largest
 - B. lowest
 - C. bright
 - D. smallest
3. He has the ... room in the flat.
 - A. large
 - B. largest
 - C. larger
 - D. more large
4. Of two evils choose the ...
 - A. less
 - B. least
 - C. little
 - D. littler

3. Fill in the correct item.

1. What ____ else have you seen at the museum?
a). still b). more c). else
2. I don't like ____ jokes.
a). hers b). her c). her`s
- 3). I don't know about it: ask ____ else.
a). nobody b). anybody c). somebody
- 4). Are the children ____ sleeping?
a). still b). yet c). more
5. Can ____ do it?
a). anything b). somebody c). anybody

4. Fill in the article.

A. 1. ... Pacific Ocean is very deep. 2. ... Shetland Islands are situated to ... north of ... Great Britain. 3. ... Thames is ... short river.

B. At ... beginning of ... 19th century ... little boy was born in ... family of John Dickens, ... clerk at ... office in ... Portsmouth, and was named Charles.

C. 1. When my grandfather was ... young man, he studied ... physics. 2. I am thirsty. Give me ... water, please. 3. Do you play ... piano? 4. Did you have ... good time in the country? – Oh, yes. ... weather was fine.

5. Fill in 'as ...as', 'so...as' or than.

1. The house I live in is ... old ...the one my sister lives in. 2. This book is not ... thin ... that one. 3. Text 1 is easier ... Text 6. 4. His English is not ... good ... his friend`s.

6. Fill in the correct modal verb: have to, may, can, must.

1. ... we come and see you next Sunday.
2. Only a person who knows the language very well ... answer such a question.
3. Take your raincoat with you: it ... rain today.
4. At what time ... you come to school?
5. You ... to do it alone, without anybody`s help.

7. Write about your family (their appearance, character).

MARK: _____

Speaking

- Speak about true friends
- Tell about your classmates
- Describe your relatives.
- Speak about ‘what makes people different’

MARK: _____

7__ клас Школа _____

КОНТРОЛЬНА РОБОТА №1

Мета: перевірити рівень сформованості мовних і мовленнєвих навичок та вмінь за чотирма видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письмо, говоріння.

VARIANT II

I. Listen to the text and mark true (+)/false (-) statements.

Many schools in the United States have school “governments” where students hold positions such as school president, vice-president, secretary, etc. All the students in the school may vote in the elections. There are also school newspapers and radio stations. Finally at the end of the year, all the high school senior students receive a year book. A year book filled with photographs of the students throughout the school year attending contests, sporting events and classes. Students have their names by their photos and write sentimental messages. When the students graduate from high school they have a very big ceremony, and everyone wears caps and gowns in the school colours.

For major holidays, most schools have “school dances” similar to Ukrainian schools’ “discos”. They generally start out with all the girls on one side of the room and all the boys on the other, but sometime during the evening everyone is dancing.

Most students do a lot of socializing after school in their extracurricular activities. There are great ways to meet other students interested in the same thing you are. After-school sports are extremely popular. Nearly all schools have American Football teams with cheerleaders.

Of course there are also extracurricular competitions which are not sport related, such as debate contests, chess contests, school government's elections, drama clubs and others.

All in all, like for Ukrainian students, high school isn't just a place for students to receive knowledge; it's the whole world to them: friends, family, life.

- 1. All the students in the school may vote in the elections of the school "governments". _____
- 2. At the end of the year, all the high school senior students receive school newspaper. _____
- 3. At the end of the year, all the high school senior students receive a year book. _____
- 4. A year book is a book with their grades. _____
- 5. When the students graduate from high school, they have a disco at a café. _____
- 6. When the students graduate from high school, they have a big ceremony. _____
- 7. Participating in extracurricular activities is a great way to meet other students interested in the same things. _____
- 8. Sports are extremely popular in American schools. _____
- 9. The cheerleaders of nearly All American school teams take part in football competitions. _____
- 10. Schools in the USA are not just a place for students to receive knowledge, but also for socialization. _____

MARK: _____

II. Read the text and choose the correct answer to the questions

Pauline loved the cinema very much and wanted to become a film star. When she was twelve, she said to her parents. "I want to be a film star".

But it was not an easy task. After she left school, she got into film – not as a star – she became one of the people in a crowd scene.

One evening the man at the agency called her up and said, "There's a job for you tomorrow, Paulina. Come at eight o'clock. You'll be a secretary.

Paulina reached the studios at a quarter to eight. She waited three hours before they came to her scene. The scene was very short:

the star, a famous American actor, came and stopped in front of where Pauline was sitting.

“I want you to look at Harry when he comes in”, explained the director,” and say, “Mr. Marlowe, there’s a call for you!” Can you say that?”

Paulina said that she could and did everything the director told her to do.

The director was very pleased, and the star smiled at her. “That’s great”, said the director, “Thanks”. Pauline was very happy that evening.

Some months later she booked two seats for the premiere and went to see her film with Michael, her boy friend. It was a good film but there was no Pauline in it. Her scene together with many other unimportant scenes had been cut out.

1. What did Pauline love?

- A. the theatre
- B. the cinema
- C. the circus

2. What did she want to be?

- A. a ballet dancer
- B. an announcer
- C. a film star

3. How old was she when she told her parents about her wish?

- A. thirteen
- B. twenty
- C. twelve

4. What did she become after leaving school?

- A. one of the people in a crowd scene
- B. one of the assistant producers
- C. one of the film director

5. Who told Pauline about the job?

- A. her friend
- B. the director of the school
- C. the man at the agency

6. When was her part in the scene?

- A. at a quarter to eight
- B. at a quarter to nine

C. at a quarter to ten

7. *What was her part in the scene?*

A. to say, 'Mr. Marlowe, there's a call for you!'

B. to say, 'Mrs. Marlowe, there's a call for you!'

C. to say, 'Mr. Marlowe, there's a present for you!'

8. *How did she act?*

A. very well

B. terribly

C. awful

9. *How did Pauline feel that evening?*

A. she was very sad

B. she was very happy

C. she was very unhappy

10. *What happened finally?*

A. Pauline's scene had been cut out

B. Pauline had ruined her part

C. Pauline didn't go to see the film

MARK: _____

III Writing

1. 1. Fill in the correct word:

smart	good-humoured	trait	character
opinions	kind-hearted	friendship	

1. Different people have different _____.

2. He had a funny, round, _____ face.

3. Some people are clever and _____.

4. We can speak about a person's _____.

5. She is a _____ woman.

6. What does _____ means to you.

7. Kindness is the _____ Liz inherited from her mother.

2. Choose the correct adjective or adverb

1. Winter is the ... season.

A. cold

B. colder

C. coldest

D. the most cold

2. Don't buy anything in that supermarket. It is too

A. good

B. expensive

C. big

D. warm

3. Actions speak ... than words.

- A. loud
C. loudest
- B. louder
D. more louder

4. The apples don't taste very ...

- A. well
C. good
- B. nice
D. warm

3. Fill in the correct item.

1. Jane has ___ finished her work.

- a). still
b). already
c). yet

2). I'll do it _____.

- a). by me
b). oneself
c). myself

3). Is there ___ interesting in this book?

- a). something
b). anything
c). any

4. Has it stopped raining ___?

- a). else
b). yet
c). still

5. Is there ___ in the room?

- a). somebody
b). anybody
c). any

4. Fill in the article.

A. 1. ... North Sea separates ... British Isles from ... Europe. 2. ... most important is ... Hudson River which empties into ... Atlantic Ocean. 3. ... Nile flows across ... north-eastern part of ... Africa to ... Mediterranean Sea.

B. George Bernard Shaw, ... well-known English playwright, was born in ... Ireland in 1856. He was ... on of ... clerk and had to begin working at ... early age.

C. 1. I study ... English. 2. I attend ... English classes in ... evening. On days I have no ... classes, I stay at ... home and do some work about ... house.

5. Fill in 'as ...as', 'so...as' or than.

1. Our house is not ... big ... yours. 2. This woman is ... good ... that one. 3. Our street is more beautiful ... yours. 4. This child is not ... small ... that one.

6. Fill in the correct modal verb: should, may, must, can.

1. It is already six o'clock. We ... hurry.

2. ... I take this book? – Certainly, but you ... not give it to anybody.

3. ... I come in?

4. You ... not go out in this rain. You have a cold in your head.

5. Libraries are quite free, and anyone who likes ... get books there.

7. Write about your family traits.

MARK: _____

Speaking

- Speak about true friends
- Tell about your classmates
- Describe your relatives.
- Speak about ‘what makes people different’

MARK: _____

8 _____ **клас Школа:** _____

Мета: перевірити рівень сформованості мовних і мовленнєвих навичок та вмінь за чотирма видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письмо, говоріння.

VARIANT I

I. Listen to the text and mark true (+)/false (-) sentences

THEATRE IN BRITAIN

Britain has a long tradition of drama. British theatre began in the thirteenth century, before the time of Shakespeare, with a series of short stories from the Bible called “The Mystery Plays”. Even today, every four years in York and Chester, ordinary people still perform these plays.

Acting, both by amateurs and professionals, is still very much alive in Britain. British professional actors are usually highly respected and well-trained.

The most famous British theatres are the National Theatre and the Barbican. The Royal Shakespeare Company performs at the Barbican in London and in Stratford-upon-Avon, where Shakespeare was born. These theatres receive money from the government so that they can perform several different plays a year. In spite of this money from the government, many theatres, including the National Theatre and the Barbican, find it difficult to survive.

There are many smaller theatre groups in Britain. Some of them receive money from the government to perform plays which are contemporary and experimental. Commercial theatres do not receive any money from the government. They usually perform very popular

plays. If a play is successful, the company will perform it for many years.

Most British cities have a theatre, but London has the greatest number. There are over 50 theatres in London's West End, the area in London with most theatres, and about 35 smaller fringe theatres.

In recent years, musicals have been very successful. About 5 ½ million people, many of them tourists, go to see a musical every year in London.

Going to the theatre in Britain is not only popular, but also expensive. Not many young people can afford to go. It is possible to get cheaper tickets by going to afternoon performance called matinees or by buying stand-bys, half-price tickets which are sold half an hour before a performance starts.

- 1. Theatres in Britain appeared not long ago. _____
- 2. British theatre began after Shakespeare died. _____
- 3. Nowadays, every five years, ordinary people still perform "The Mystery Plays" - a series of short stories from the Bible. _____
- 4. Acting is still alive in Britain. _____
- 5. British professional actors are seldom respected. _____
- 6. W. Shakespeare was born in Stratford-upon-Avon. _____
- 7. Commercial theatres also receive money from the government.

Choose the phrases on the right which complete the phrases on the left.

1. British has ...	a). matinees.
2. British theatre began ...	b). the National Theatre and the Barbican.
3. Acting by amateurs and professionals ...	c). have been very successful.
4. British professional actors are usually ...	d). is not only popular, but also expensive.
5. The most famous British theatres are ...	e). a long traditional drama.
6. Many theatres, including the National Theatre and	f). is still alive in Britain.

the Barbican ...

7. Recently, musicals ... g). find it difficult to survive.
8. A lot of tourists ... h). go to see a musical every year
in London.
9. Going to the theatre i). highly respected and well-
trained.
in Britain ...
10. Afternoon performances j). in the thirteenth century.
are called ...

MARK: _____

II Read the text and choose the correct ending.

Ludwig van Beethoven was born in 1770 in Bonn, Germany. He was the eldest of three boys. His father and grandmother were musicians.

Ludwig started learning the violin and piano at a very early age. In 1783 he published his first composition. He was only 13. In 1787 he travelled to Vienna to study under Mozart, but returned to Bonn because his mother was dying. After her death he moved to Vienna. He never returned to his hometown. In 1795 he gave his first public performance as a pianist. It was a success. In the late 1790s, Beethoven began to lose his hearing and by 1819 he was completely deaf. It was during this period that he wrote some of his most famous compositions like Moonlight (1801), Eroica (1804), Pastoral (1808) and Emperor (1809). After he became deaf, he continued to compose great music which was joyful and optimistic. In his later years, he was lonely and depressed and didn't write much.

Although he fell in love several times, he never married. Beethoven died on March 26, 1827 in Vienna after he caught pneumonia. More than 10,000 people came to his funeral.

Beethoven was the first composer who used music to express deep feelings and ideas, such as his belief in freedom and heroism. Even today he is, for many people, the greatest composer ever.

1. *Beethoven started learning the ...*

- A. guitar and piano
B. violin and piano
B. banjo and violin
D. flute and viola

2. *The composer published his first composition...*

A. in 1770

C. in 1783

3. In 1787 Beethoven travelled to...

A. London

C. Vienna

4. He gave his first public performance as a ...

A. composer

C. violinist

5. Beethoven was ...

A. blind

C. mute

6. He died...

A. from lung cancer
infection

C. after he caught pneumonia

MARK: _____

B. in 1779

D. in 1795

B. Bonn

D. Budapest

B. pianist

D. singer

B. deaf

D. lame

B. after he caught an

D. from epilepsy

III Writing

1. Fill in the right word in the correct form: *keen, ahead, organised, command, to manage, disorganised*

1. I _____ to learn the new words and write questions to the text.

2. I'm not as _____ as you are.

3. She has a good _____ of English.

4. She is especially _____ in learning foreign language.

5. You are so _____.

6. You should plan your time _____.

2. Circle the correct item

1. The Amazon is one of the largest rivers ... in the world.

A. at

B. on

C. in

2. George is ... than Nick

A. tallest

B. tall

C. taller

3. Have you ever ... to Portugal?

A. been

B. went

C. going

4. Have you booked the tickets ... ?

A. yet

B. still

C. just

5. I'll post the letter...

A. by me

B. oneself

C. myself

3. Put the verbs in brackets in correct form.

1. - _____ (you/enjoy) the film yesterday?
- Yes, it was very interesting.
2. - Does John still work at National Bank?
- Yes, he _____ (work) there for ten years.
3. - When _____ (Columbus/discover) America?
- In 1492
4. He _____ (get) ready to go out when the doorbell rang.
5. He _____ (paint) the garage door when it started shaking.
6. The first mobile phone _____ (make) in the 1960s.
7. Penicillin _____ (discover) by Sir Alexander Fleming

4. Underline the correct question tag.

1. She never eats meat, does she/ doesn't she?
2. They had a nice house by the beach, didn't they/ did they?
3. He works at the university, doesn't he/ does he?

5. Underline the correct item

1. - My back hurts.
- Then you need to/mustn't lift those heavy boxes.
2. - You must/can pay the bills today!
- I know I promise I won't forget.
3. - Can/Must I go to the party tonight, Mum?
- No, I'm afraid you can't/shouldn't.
4. - You needn't/mustn't buy anything for the party. I got everything we need.
- Really.

6. Write an e-mail to your pen-friend about your school.

MARK: _____

Speaking

- Speak about you favourite types of food.
- Speak about the sports event you have been to.
- Speak about your family traditions.
- Speak about your last summer holidays.
- Speak about the things you usually do at home.

- Speak about London.
- Speak about your school.

MARK: _____

8 _____ клас Школа: _____

VARIANT II

Мета: перевірити рівень сформованості мовних і мовленнєвих навичок та вмінь за чотирма видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письмо, говоріння.

I. Listen to the text and mark true (+)/ false (-) sentences.

ON SHOPPING

The greatest difficulty in turning myself into a true Britisher was the Art of Shopping. In my silly and primitive Continental way, I believed that the aim of shopping was to buy things you liked or needed. Today I know that shopping is a social activity and its aim is to help the shopkeeper to get rid of all that junk. Few British people go shopping because they need something, still less because they can afford it.

Shopping is a social occasion – an opportunity for a chat, an opportunity to display your charm, to show the world that you are on Christian-name terms with the butcher's and not just a casual who has dropped in from the street. When your turn comes, the butcher's full attention will be yours. No one exists but you. You are the centre of his universe. You may get a little impatient when having already waited twenty minutes in the queue – the lady with the large family starts explaining to the butcher who of her children loves liver and which prefers smoked meat, or when she asks if the butcher's younger daughter has already had her second baby. You should be patient. When your turn comes, the butcher will be yours and only yours. You can then discuss with him last night's rain, your digestion, your children's progress in mathematics, the topless lady's photo in today's "Sun" (but not politics).

In France they would interrupt you with some rude remark; in Italy they would start laughing. But you are in England, among tolerant and understanding Britons who are waiting patiently not so much for their meat as for their turn to chat with the butcher.

- 1. The aim of shopping for most Britons is to buy things they like or need. _____
- 2. Shopping is a social activity in Britain. _____
- 3. British people go shopping because they need something, and they always can afford it. _____
- 4. Shopping is an opportunity to learn more about the shopkeeper's children. _____
- 5. Shopping is an opportunity for chat, an opportunity to display your charm, to communicate. _____
- 6. You can ask a shopkeeper if it rained last night. _____
- 7. If you start talking about your problems with a shopkeeper in France, you will be interrupted rudely; in Italy you will be laughed at. _____
- 8. In England, people are very patient and understanding. _____

Choose the phrases on the right which complete the phrases on the left.

1. The greatest difficulty in turning myself into a true Britisher was	a). a social activity.
2. You should be	b). the butcher's attention will be yours.
3. In Italy	c). of his universe.
4. In France	d). tolerant and understanding.
5. I believed that the aim of shopping was	e). but you
6. Shopping is	f). patient
7. When your turns comes, laughing	g). they would start laughing
8. You are the centre	h). the Art of Shopping.
9. None exists	i). they would interrupt you.
10. Britons are or needed	j). to buy things you liked

MARK: _____

II Read the text and answer the questions below

Jazz originated in the southern United States after the Civil War. It began as the musical expression of black people who had formerly

been slaves, combining hymns, spirituals, and traditional work songs into a new form. The style was a blend of the rhythms brought to America by the African who were imported as slaves labour and the popular music of the era that featured the ragtime piano. The term jazz itself is nonmusical origin, but it was first used to describe this particular kind of musical expression in about 1915.

Improvisation has always been one of the primary elements of jazz. A jazz band commonly includes four to twelve musicians with a relatively large proportion of the group in the rhythm section. There are a drummer, a bass player, and a pianist. Often there is a banjo player or guitarist.

Jazz first became popular outside the South in the 1420s, when jazz bands began to record distribute and even export their recordings to Europe. Jazz is the best way of preserving the music. A very basic library of recorded jazz would include work by such classic artists as Jelly Roll Morton, Louis Armstrong, Duke Ellington, Count Basie, and Billie Holiday. There is probably American's most unique and most important contribution to the musical world, although there are a few contemporary artists who are keeping the tradition alive.

1. With which of the following topics is the passage primarily concerned?

- a. The History of Jazz
- b. Jazz Musicians
- c. Improvisation
- d. Jazz Bands

2. The rhythms of jazz were first heard

- a. in Europe
- b. in Africa
- c. in South America
- d. in North America

3. The author mentions all of the following as characteristics of jazz except

- a. a large number of percussion instruments
- b. a printed score for music
- c. a melody played by the trumpet
- d. a ragtime piano

4. The underlined word "blend" is closest in meaning to

- Beans on toast. It _____ (taste) great.
4. Tom _____ (walk) through the woods when he heard a dog barking.
5. Karen _____ (cook) dinner when her husband came home.
6. The thermometer _____ (invent) by Galileo Galilei.
7. The World Wide Web _____ (develop) by Tim Berners-Lee.

4. Underline the correct question tag

1. You play basketball, don't you/ do you?
2. You called her, did you/ did you?
3. Patrick always watches television, doesn't he/ does he?

5. Underline the correct item

1. - Must/Can I feed the animal at the zoo?
- No, you needn't/mustn't. it's not allowed.
2. - I have a cold.
- I think you can/should stay in bed.
3. - Shall I cook dinner tonight?
- No, you don't have to/musn't. We can go out to eat.
4. - Excuse me, I'm looking for the post office.
- I'm afraid I can't/mustn't help you. I don't live around here.

6. Write an e-mail to your pen-friend about your family.

MARK: _____

Speaking

- Speak about you favourite types of food.
- Speak about the sports event you have been to.
- Speak about your family traditions.
- Speak about your last summer holidays.
- Speak about the things you usually do at home.
- Speak about London.
- Speak about your school.

MARK : _____

VARIANT I

I. Listen to the text and mark true (+)/false (-) sentences.

My Uncle Tom used to work on the railway; it wasn't at a big station, it was a little place called Lowton Cross. Only about two trains a day stopped there, and Tom was stationmaster, chief porter and signalman all in one; in fact Tom did any work that came along, and there wasn't a happier man in the whole of England.

The station was run well. Tom was very strict about "rules". He knew that a passenger was allowed to do and what he was not allowed to do, where he was allowed to smoke and where he was not allowed to smoke and if any passenger dared to do anything that was against the rules, there was trouble to Lowton Cross.

Tom was there for 50 years and then he had to retire. Well, the Railway Company thought they ought to do something for him. Tom was thanked and was given a small check as a present. He was very pleased, of course, but he said that he didn't need the money and added that he would like to have, instead, something that would remind him of the happy days he had spend there in Lowton Cross, - for instance, a part of an old railway carriage, just one component.

"Poor little fellow, his mind is failing", the Company men thought.

About a week later a carriage, or rather a compartment just filling for braking up was sent and was taken into Tom's back garden. Tom worked at it, and after it was cleaned and painted and polished, it looked very nice.

I visited Uncle Tom about a year after he had retired. It was a bad day for a visit, through: it was raining hard. However, I found Tom in that old railway carriage of his. But he wasn't sitting in the carriage, he was outside, on the step of the carriage, smoking his pipe.

"Hello, Tom," said I, "why on earth are you sitting there in rain?"

"Can't you see," said Tom, "the carriage they sent me was a non-smoker!"

1. Uncle Tom was a railway worker. _____
2. Many trains stopped at the station every day. _____

3. Tom was a lazy fellow. _____
4. Tom expected all passengers to follow the rules. _____
5. Tom was fifty when he had to retire. _____
6. Receiving a small sum of money as a present made him extremely happy. _____
7. Tom wanted to remember his past life by. _____
8. He found his uncle sitting on the step of the carriage in the rain. _____
9. Tom`s nephew visited him a week after he had retired. _____
10. Uncle Tom didn`t want to break the rules himself. _____

Choose the right answer (a, b,c)

1. *What was Uncle Tom`s occupation?*

- A. He was a clerk.
- B. He was Jack of all trades.
- C. He was a banker.

2. *Why was he a happy man?*

- A. Because he rolled in money.
- B. Because he loved his job.
- C. Because he had a prestigious post in the Railway Company.

3. *Why was Tom`s station run well?*

- A. Because Tom insisted on all the rules to be obeyed.
- B. Because many different people worked there.
- C. Because the Railway Company computerized it.

4. *Why did Tom have to retire?*

- A. Because the Railway Company dismissed him.
- B. Because he fell seriously ill.
- C. Because he was rather old.

5. *What was he first given as a present?*

- A. A railway carriage.
- B. A small check.
- C. Nothing.

6. *What would he like to have?*

- A. He would like to have a word of thanks.
- B. He would like to have a new house.
- C. He would like to have a part of an old carriage.

7. *What did he do with the old compartment?*

- A. He repaired it.

B. He broke it.

C. He forgot about it.

8. *Who visited Uncle Tom a year after he had retired?*

A. His boss did.

B. His cousin did.

C. His nephew did.

9. *What was the weather like on that day?*

A. It was a cool but sunny day.

B. It was raining hard.

C. It was snowing.

10. *What was Uncle Tom doing at that time?*

A. He was smoking inside the compartment?

B. He was sitting in the rain.

C. He was sleeping in the carriage.

II. Read the text and answer the questions.

Alfred Bernhard Nobel was born in 1833. After inventing dynamite in 1866, Swedish-born chemist and engineer Alfred Nobel became a very rich man. However, he foresaw its universally destructive powers too late. Nobel preferred not to be remembered as the inventor of dynamite and other explosives, so in 1895, just two weeks before his death, he created a fund to be used for awarding prizes to people who had made worthwhile contributions to mankind, irrespective of their nationality, race, sex and religion. The first Nobel prizes were awarded in 1901. Originally, there were five awards: literature, physics, chemistry, medicine, and peace. Economics was added in 1968, just sixty-seven years after the first awards ceremony.

The ceremony is held in Helsinki or Oslo.

Nobel's original legacy of nine million dollars was invested, and the interest on this sum is used for the awards which vary from \$30,000 to \$125,000.

Every year on December 10, the anniversary of Nobel's death, the awards (gold medal, illuminated diploma, and money) are presented to the winners. Sometimes politics plays an important role in the judges' decisions. Americans have won numerous science awards, but relatively few literature prizes.

No awards were presented from 1940 to 1942 at the beginning of World War II.

Some people have won two prizes, but this is rare; others have shared their prizes.

1. When did the first award ceremony take place?
A. 1895
B. 1901
C. 1962
D. 1968
2. Why was the Nobel prize established?
A. to recognize worthwhile contributions to humanity
B. to spend Nobel's money
C. to honour the inventor of dynamite
D. to show the great power of dynamite
3. In which of the following areas Nobel prize is not awarded?
A. literature
B. science
C. history
D. economics
4. In which area have Americans received the most awards?
A. literature
B. peace
C. economics
D. science
5. Which of the following statements is not true.
A. Award vary in monetary value.
B. Ceremonies are held on December 10 to commemorate Nobel's invention.
C. Politics can play an important role in selecting the winners.
D. A few individuals have won two awards.
6. Alfred Nobel invented dynamite in
A. 1895
B. 1968
C. 1968
D. 1866

III Writing

1. Read the text and choose the correct answer (A, B, C)

Great Britain 1__ a small, highly developed country 2 __ a population over 60 million. 3 __ includes three countries: England, Wales, Scotland. 4 __ United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland 5 _____ in 1921.

Great Britain 6__ a constitutional monarchy headed 7__ the Queen Elizabeth II. Buckingham Palace 8__ the official residence of Her Majesty 9__ Queen. But it is the Prime Minister and the 10 __ of parliament and actually rule 11__ country. Britain's

democratic system 12 ___ government is long established and has 13 ___ considerable 14 ___ stability. Britain is one of the member states of the European Community.

1. A). is	B). am	C). are
2. A). with	B). from	C). to
3. A). he	B). it	C). she
4. A). a	B). an	C). the
5. A). will be formed	B). is formed	C). was formed
6. A). is	B). are	C). am
7. A). by	B). at	C). with
8. A). are	B). am	C). is
9. A). a	B). the	C). an
10. A). houses	B). housed	C). housing
11. A). the	B). a	C). an
12. A). to	B). of	C). with
13. A). providing	B). provide	C). provided
14. A). political	B). politics	C). politically

2. Put the verbs in brackets into the correct tense.

1. If you _____ (not/stay) at home, you _____ (get) worse.
2. If I _____ (have) a headache, I _____ (take) an aspirin.
3. Water _____ (turn) to ice if the temperature _____ (drop) below 0° C.

3. Fill in who, which or whose.

1. This is the guitar _____ played for that famous rock band.
2. Isn't this the jumper _____ Christine gave you for your birthday?
3. This is the teacher _____ helps me with my Maths homework after school.
4. Isn't this the film _____ we saw last month?

4. Change from direct into indirect speech.

1. "Go home", said the teacher to us. _____
2. "Buy some meat in the shop", said my mother to me. _____
3. "Don't forget to clean your teeth", said his mother to him. _____
4. The doctor said to Pete: "Don't go for a walk today". _____

5. Write an e-mail to your friend about your summer holidays (Where did you go? Who did you go with? What was good and bad?)

9 _____ клас Школа: _____

VARIANT II

I. Listen to the text (Abraham Lincoln`s autobiography) and match the events and periods of Lincoln`s life.

ABRAHAM LINCOLN

I was born on February 12, 1809, in Hardin Country, Kentucky. My parents were both born in Virginia, of undistinguished families – second families, perhaps I should say. My mother, who died in my tenth year, was of a family of the name Hanks. My paternal grandfather, Abraham Lincoln, emigrated from Virginia to Kentucky about 1781, where a year or two later he was killed by the Indians, not in battle, but by stealth, when he was laboring to open a farm in the forest.

My father, at the death of his father, was about six years of age, and he grew up without education. He removed from Kentucky to what is now Spencer County, Indiana, in my eighth year. We reached our new home about the time the state came into the union. It was a wild region, with many bears and other wild animals still in the wood. There I grew up. There were some schools, so called, but no qualification was ever required of a teacher beyond “readin”, “writin” and “cipherin” to the rule of three. Of course, when I came of age I did not know much. Still, somehow, I could read, write, and cipher to the rule of three, but that was all. I have not been to school since. The little advance I now have, I have picked up from time under the pressure of necessity.

I was raised to farm work, which I continued till I was twenty-two I came to Illinois, where I remained a year as a sort of clerk in a store. Then came the Black Hawk War; and I was elected a captain of volunteers, a success which gave me more pleasure than any I have had since. I went the campaign, was elated, ran for the legislature the same year (1832), and was beaten – the only time I

ever have been beaten by the people. The next and three succeeding elections I was elected to the legislature. During this legislative period I had studied law and practiced it. In 1846 I was once elected to the lower House of Congress. From 1849 to 1854, both inclusive, practiced law more assiduously than ever before. What I have done since then is pretty well known.

If any personal description of me is thought desirable, it may be said I am, in height, six feet four inches nearly; lean in flesh, weighing on an average one hundred and eighty pounds; dark complexion with coarse black hair and gray eyes. No other marks or brands recollected.

1. 1809	a). removed to India
2. 8 years of age	b). was born in Kentucky
3. 10 years of age	c). learned to read, write and cipher
4. school years	d). studied and practiced law
5. till 21 years of age	e). was a captain of volunteers
6. 22 years of age	f). was a clerk in a store
7. the Black Hawk War	g). practiced law
8. elections of 1832	h). was elected to the House of Congress
9. next elections	i). ran to the legislature
10. the legislative period	j). was elected to the legislature
11. 1846	k). was mother died
12. 1849-1854	l). continued farm work

Fill in

Abraham Lincoln was born ... 1809. His parents were ... undistinguished families, and grew ... without education. Abraham got ... school education. He advanced ... his education later on ... the pressure of necessity ... had been a farmer, ... clerk, a captain of ... , a legislator, a Congressman ... he was elected president ... the USA. He was ... in flesh, of dark ..., with black hair and ... eyes.

II. Read the text and choose the best answer A, B, C, D.

Elizabeth Blackwell was born in England in 1821, and emigrated to New York City when she was ten years old. One day she decided that she wanted to become a doctor. That was nearly impossible for a woman in the middle of the nineteenth century. After writing many letters seeking admission to medical school, she was finally accepted

by a doctor in Philadelphia. So determined was she, that she taught school and gave music lesson to earn money for her tuition.

In 1849, after graduation from medical school, she decided to further her education in Paris. She wanted to be a surgeon eye infection forced her to abandon the idea.

Upon returning to the United States, she found it difficult to start her own practice because she was a woman. By 1857 Elizabeth and her sister, also a doctor, along with another female doctor, managed to open a new hospital, the first for women and children. Besides being the first female physician and founding her own hospital, she also established the first medical school for women.

1. Why couldn't Elizabeth Blackwell realize her dream of becoming a surgeon?

- A. She couldn't get admitted to medical school.
- B. He decided to further here education to Paris.
- C. A serious eye infection halted her quest.
- D. It was difficult for her to start a practice in the United States.

2. What main obstacle almost destroyed Elizabeth's chances for becoming a doctor?

- A. She was a woman.
- B. She wrote too many letters.
- C. She couldn't graduate from medical school.
- D. She couldn't establish her hospital.

3. How many years elapsed between her graduation from medical school and the opening of her hospital?

- A. 8.
- B. 10.
- C. 19.
- D. 36.

4. All the following are "firsts" in the life of Elizabeth Blackwell, except ...

- A. she became the first female physician.
- B. she was the first woman surgeon.
- C. she and several other women founded the first hospital for women and children.
- D. she established the first medical school for women.

III. Writing

1. Read the text and choose the correct answer (A, B, C)

Great Britain is situated 1 ____ the British Isles which lie to the West of the continent for Europe. The area 2 ____ some 242,500 sq. km. Britain is just under 1.000 km long 3 ____ the south coast of England 4 ____ the extreme north of Scotland, and just under 500 km across in the 5 ____ part. Great Britain is separated from Europe 6 ____ the North Sea and 7 ____ English Channel. In 1993 the new Tunnel underneath the English Channel 8 ____ between Dover (England) and Calais (France). The length of 9 ____ Tunnel is 30 miles.

The climate 10 ____ Great Britain 11 ____ generally mild and temperate. The weather in Britain 12 ____ very quickly. Every daily paper 13 ____ a weather forecast. Both the radio and television 14 ____ the weather forecast several times each day.

1. A). at B). on C). in
2. A).total B). totals C). totaling
3. A). from B). on C). with
4. A). to B). on C). with
5. A). wide B). widest C). wider
6. A). at B). by C). on
7. A). a B). an C). the
8. A). opening B). were opening C). was opening
9. A). the B). a C). an
10. A). in B). on C). under
11. A). is B). be C). are
12. A).change B). changes C). changing
13. A). to publish B). publishing C). publishes
14. A). giving B). gives C). give

2. Put the verbs in brackets into the correct tense.

1. You _____ (catch) a cold if you _____ (not/wear) your jacket.
2. If you _____ (boil) water, it _____ (evaporate).
3. All metal _____ (expand) I you _____ (heat) them.

3. Fill in who, which or whose.

1. That`s the flat ____ they sold last year.
2. That`s the woman _____ daughter is my dance teacher.

3. That`s the car _____ I used to own.
4. This is the man _____ car was stolen yesterday.

4. Change from direct into indirect speech.

1. The doctor said to Nick: “Open your mouth”. _____
2. “Don`t worry over such a small thing”, she said to me. _____
3. “Bring me a cup of black coffee”, she said to the waiter. _____
4. He said to us: “Come here tomorrow”. _____

5. Write a postcard to a friend back home. Tell him/her about you summer holidays: the place, the weather, the accommodation).

Література до контрольних робіт:

1. **Биркун Л.** Наша англійська: Підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. (5-й рік навч.)/Л.Биркун. – К.: Освіта, 2006. – 208 с.
2. **Близнюк О.І.** Гумористичні оповідання для навчання аудіюванню/О.І.Близнюк// Іноземні мови. – 1995. - №3-4. – с.42-49.
3. **Бондарь М.В.** Тексти та завдання для 5-11 класів/ М.В. Бондарь, О.В. Бондарь, О.В.Карпенко, Л.В. Пашенко, Т.В.Погарська. – Х.: Вид. група „Основа”, 2003. – 144 с.
4. **Дудченко М.М.** Перевір себе: Збірник тестів з англійської мови: Навчальний посібник/М.М.Дудченко.– Суми: ВТД „Університетська книга”, 2007. – 171 с.
5. **Калініна Л.В.** English. Your English Self: Підручник для 8-го класу загальноосвітніх навчальних закладів (7-й рік навчання)/Л.В.Калініна, І.В.Самойлюкевич. – К.: Наш час, 2008. – 208 с.
6. **Карп`юк О.** Англійська мова. Підруч. для 4 кл. загальноосвіт. навч. закл./О.Карп`юк. – К.: Навчальна книга, 2004. – 160 с.
7. **Карп`юк О.** Англійська мова. Підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл./ О.Карп`юк. – Тернопіль: Астон, 2005. – 192 с.
8. **Карп`юк О.** Англійська мова: Підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів/ О.Карп`юк . – Тернопіль: „Видавництво Астон”, 2006. – 192 с.

- 9. Карп`юк О.** Англійська мова: Підручник для 7-го класу загальноосвітніх навчальних закладів/ О.Карп`юк. – Тернопіль: „Видавництво Астон”, 2007. – 208 с.
- 10. Петрашук О.П.** Тестові завдання з читання для рубіжного, підсумкового контролю у навчанні англійської мови в середній загальноосвітній школі/О.П.Петрашук. – Іноземні мови. - №1. – 2000. – с. 20-23.
- 11.Петрашук О.П.** Тести з читання англійською мовою у початковій школі/ О.П.Петрашук, О.П. Петренко// Іноземні мови. – 1998. - № 1. – с. 47-50.
- 12. Петрашук О.П.** Тести читання та аудіювання англійською мовою у початковій школі/ О.П.Петрашук, О.П. Петренко// Іноземні мови. – 1997. - №3. – с. 55-60.
- 13. Петрашук О.П.** Тести з читання англійською мовою у початковій школі/ О.П.Петрашук, О.П. Петренко// Іноземні мови. – 1998. - №3. - с. 38-43.
- 14. Evans V.** Upstream: Elementary /Virginia Evans, Jenny Dooley // Express Publishing, 2006 – 152 p.
-

8. Пам'ятка для керівників загальноосвітніх навчальних закладів

Термін „моніторинг” походить від латинського monitor, що означає наглядач, контролер. У загальному значенні термін „моніторинг” визначається у тлумачних словниках української мови та словниках іншомовних слів як постійне спостереження, контроль, оцінка й прогноз стану розвитку об'єкта або процесу з метою виявлення його відповідності бажаному результату.

В педагогічній літературі існують декілька варіантів терміну „моніторинг”:

1. **освітній моніторинг** – проводиться стосовно процесів, що відбуваються в освіті.
2. **педагогічний моніторинг** – стосується різних сторін педагогічного процесу.
3. **моніторинг якості освіти** – передбачає оцінку ресурсів, які вкладаються в освіту, освітнього процесу, результатів.
4. **кваліметричний моніторинг** – передбачає кількісну оцінку якісних змін освітньої системи.
5. **професіографічний моніторинг** – стосується визначення стану освіти в професійних навчальних закладах.

Основні вимоги й принципи проведення моніторингу:

- Узгодженості, комплексності, об'єктивності, безперервності, своєчасності, рефлексивності, гуманістичної спрямованості, відкритості, гласності, оперативності, цілісності, пріоритету управління, відповідності цілі моніторингу засобам проведення, науковості, прогностичності, несуперечності, системності, різноманітності, валідності, врахування психолого-педагогічних особливостей, системності, інтегративного характеру інформації, наступності, повноти, релевантності, адекватності, точності,

доступності, структурованості, специфічності, цілеспрямованості, різнобічності, адресності.

Таблиця 8.1. Тлумачення терміну „моніторинг” в спеціалізованих словниках

Назва словника	Тлумачення терміну „моніторинг”
<i>Сучасний словник мінімум іношомовних слів/ За заг. ред. Т.П. Гуменюк. – К.: „Довіра”, 2002. – 444 с.</i>	Постійне спостереження за яким-небудь процесом .
<i>Современный словарь иностранных слов: толкование, словоупотребление, словообразование, этимология/ Л.М. Баш, А.В.Бобров и др. – М.: Цитадель-трейд, Рипол класик, 2003.- 960 с.</i>	Постійне спостереження за яким-небудь процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату або первинним припущенням.
<i>Словник іношомовних слів/За заг. ред. Л.Пустовіт Л.Пустовіт.- К.: „Довіра”, 2000. - 1018 с.</i>	Постійний контроль за будь-яким процесом з метою виявити, чи відповідає він бажаному результату або початковим прогнозам.
<i>Тлумачний словник української мови/За заг. ред. В.С.Калашнікова. –Х.:Прапор, 2002. – 992 с.</i>	Постійне спостереження за якимсь процесом, явищем з метою виявити його відповідність певним нормам, прогнозам, бажаному результату тощо .
<i>Райзберг Б.А. Современный экономический словарь /Б.А. Райзберг, Л.Ш.Лазовский, Е.Б.Стародубцева. М.: ИНФРА-М, 2006. – 495 с.</i>	Неперервне спостереження за економічними об’єктами, аналіз їх діяльності як складова основа управління.

Таблиця 8.2. Різні підходи до тлумачення поняття моніторинг в освіті

№	Автор	Тлумачення поняття „моніторинг”
1	Д.Уїлмс	Система моніторингу має включати в собі „вхід”, процеси і „вихід”.
2	В.Репкін Г.Репкіна Є.Заїка	Цілісна розгорнута система діяльності усередені побудови навчальної діяльності. В якості основн складових, які характеризують сутність моніторингу визначають наступні: 1. Моніторинг означає перманентну пристальну увагу до поточних процесів, які відбуваються при реалізації задуму – існуючого проекту навчальної діяльності; тобто відстеження самої структури навчальної діяльності та її основних компонентів, їх взаємозв’язків, рівня розвитку, труднощів, сильних та слабких сторін їх функціонування. 2. Моніторинг є основою для корегування всієї діяльності при побудові навчальної діяльності .
3	Н.Вербицька В.Бодряков	Інструмент аналізу різних сторін навчальної діяльності. За допомогою моніторингу стає можливим отримати реальні дані про результати нововведень, напрями плану розвитку учбового закладу, якості знань учнів і таке інше.
4	Н.Вербицька В. Назаров	Цілісний управлінський інструмент. У його внутрішній будові виокремлюють три управлінських компоненти: контроль і експертиза різних сторін діяльності школи та система інформаційного забезпечення управління; моніторинг надає інформацію керівнику для прийняття стратегічних та тактичних рішень.

Продовження таблиці 8.1.

5	О. Дахін	Неперервне тривале спостереження навчального процесу й управління ним. Педагогічний моніторинг забезпечує викладача й учня необхідною інформацією для прийняття рішень; визначає, наскільки раціональні педагогічні засоби реалізовані в інноваційному процесі.
6	О.Орлов	Довготривале спостереження за об'єктами та явищами педагогічної дійсності з метою забезпечення якісної і своєчасної інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень.
7	А. Майоров	Система збору, обробки, зберігання і розповсюдження інформації про освітню систему або її окремі елементи, яка орієнтована на інформаційне забезпечення управління і дозволяє робити висновки про стан об'єкта в будь-який момент часу і може забезпечити прогноз його розвитку.
8	Д. Матрос, Д. Полев, Н.Мельникова	Систему організації збору, зберігання, обробки і розповсюдження інформації про діяльність педагогічної системи, яка забезпечує неперервне відстеження за її станом та прогнозування її розвитку.
9	А. Тайджман Н. Послтвейт	Процедура систематичного збирання даних про важливі аспекти освіти на загальнодержавному, регіональному

Продовження таблиці 8.1

		чи локальному рівнях. Моніторингова діяльність передбачає збирання даних вимірювання не лише про результати навчання, а враховує і контекстуальну інформацію, виміри вхідних ресурсів й навчальних процесів.
10	О.Локшина	Це система збору, опрацювання й поширення інформації про діяльність освітньої системи, що забезпечує безперервне відстеження за її станом і прогноз розвитку; засіб отримання інформації про якість освітньої системи та її компонентів.
11	О. Ляшенко	Комплексний, спрямований як на результат, так і на сам процес, який привів до такого результату (навчання, виховання, викладання, управління, ресурсне забезпечення). Автор розглядає моніторинг як систему процедур, яка виконує не лише контролюючу функцію. Мета моніторингу полягає не лише у відстеженні стану певного суб'єкта освітньої діяльності, а скоріш спрямована на з'ясування чинників, які потрібні для його розвитку, зміни ситуації.
12	О. Касьянова	Супровідний контроль та поточне коригування взаємодії вчителя й учня в організації і здійсненні навчально-виховного процесу.
13	Г. Єльнікова	Комплекс процедур із спостереження,

Продовження таблиці 8.1.

		поточного оцінювання перетворень керованого об'єкта й спрямування цих перетворень на досягнення заданих параметрів розвитку об'єкта.
14	С. Сіліна	Процес неперервного, науково – обґрунтованого, діагностико-прогностичного, планово-діяльнісного спостереження за станом і розвитком педагогічного процесу підготовки спеціаліста з метою найбільш оптимального вибору освітніх задач, а також засобів і методів їх розв'язання.
15	В. Горб	Педагогічна технологія освітньої діяльності, орієнтована на отримання науково-обґрунтованої інформації про хід і результати освітнього процесу виконання виховних функцій у навчальному закладі.
16	А. Пульбере	Організаційну структуру неперервного спостереження за діяльністю об'єкта освіти; сукупність методик, процесів і ресурсів, необхідних для збору і накопичення даних шляхом педагогічних вимірювань; набір методик аналізу результатів, вироблення рекомендацій і надання освітньої інформації в мережі Інтернету з метою її оперативного вивчення, інтерпретації і впливу а педагогічний процес з метою отримання результатів навчання з заданими властивостями, характеристиками, параметрами

Продовження таблиці 8.1.

		Стандартизоване спостереження за педагогічним процесом, яке дозволяє аналізувати стан об'єкта в часі, кількісно оцінювати якісні зміни суб'єкта навчання і стан освітньої системи, визначити напрями їх розвитку .
17	А.Бєлкін	Процес безперервного науково обґрунтованого, діагностико-прогностичного спостереження за станом, розвитком педагогічного процесу з метою оптимального вибору освітніх цілей, задач і засобів їх розв'язання.
18	З. Рябова	Модернізований контроль, потреба у появі якого продиктована часом у зв'язку з посиленням мінливості середовища та його розвитком : змінах у соціально-педгогічних системах, в управлінні загальною середньою освітою, становленням педагогічного менеджменту, інформатизації та комп'ютеризації освіти тощо. - інформаційна система, яка постійно змінюється завдяки неперервності спостереження певного об'єкта управління за визначеними параметрами, факторами та критеріями, з метою прийняття оперативного управлінського рішення щодо прогнозування подальшого його розвитку.
19	Г.Цехмістрова	Система організації, збору, зберігання, обробки і пошуку

Продовження таблиці 8.1.

		інформації про діяльність системи навчальних закладів, що забезпечує безперервне стеження за станом і прогнозування їх розвитку.
20	С.Хохлова	цілеспрямоване, спеціально організоване неперервне спостереження за змінами основних властивостей якості освіти з метою своєчасного прийняття адекватних управлінських рішень з корекції освітнього процесу та створених для нього умов на основі аналізу, оцінки та інтерпретації отриманої інформації та педагогічного прогнозу.
21	Є.Хриков	система заходів щодо збору й аналізу інформації з метою вивчення й оцінки якості професійної підготовки й прийняття рішень про розвиток навчально-виховного процесу на основі аналізу типових особливостей і тенденцій.
22	О.Шаталов, В.Афанасьєв, В.Афонасьєва	спеціально організоване регулярне спостереження того чи іншого процесу за допомогою відносно стабільного обмеженого числа стандартизованих показників, що відображають пріоритетну причинну залежність між людьми та їх відносинами та розробка на цій основі прогнозів, заходів коригуючого впливу.

**Таблиця 8.3. Основні відмінності понять
„оцінювання, контроль, діагностика”
та „моніторинг”**

1. Оцінювання, контроль, діагностика	Моніторинг
1. Визначає оціночне судження про предмет дослідження на основі отриманих даних	Є систематичним збиранням даних
2. Вид управлінської діяльності, самостійна функція управління системи управління	Функціонально зв'язаний з усіма функціями та етапами управління системи
Кожного року спрямований на нові об'єкти	Спрямований на одні і ті самі об'єкти й періодично повторюється
Спрямований на визначення реального стану об'єкта ; надання інформації	Спрямований на прогнозування та розвиток об'єкта
Не є дослідженням	Наближений до дослідження
3. проводиться з метою підтвердження або спростування гіпотез	Безперервність процесу

Рекомендована література

з проблеми моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи:

- 1. Бахмутский А.Е.** Мониторинг школьного образования: проблемы и решения/А.Е.Бахмутский.-СПб.: КАРО, 2007.-176 с.
- 2. Вишневський О.І.** Методика навчання іноземних мов/О.І.Вишневський.- К.: Знання, 2011.-201 с.
- 3. Гальскова Н.Д.** Образование в области иностранных языков: новые вызовы и приоритеты/Н.Д.Гальскова//Иностранные языки в школе. - №5. – 2008.–с.2- 7.
- 4. Гальскова Н.Д.** Теория обучения иностранному языку: лингводидактика и методика/Н.Д.Гальскова. - М.: Академия, 2008.- 336 с.
- 5. Гальскова Н.Д.** Теория и практика обучения иностранным языкам: Начальная школа/Н.Д.Гальскова. – М.: Айрис-пресс, 2004. – 240 с.
- 6. Горб В.Г.** Теоретические основы мониторинга образовательной деятельности/В.Г.Горб // Педагогика. – 2003. - №5. – с.10-14.
- 7. Гуменюк В.** Нетрадиційні ресурси управління якістю освіти/В.Гуменюк // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2006. - №1. – с. 64-68.
- 8. Дахин А.Н.** Педагогические технологии: мониторинг успешности и эффективности учебной деятельности/ А.Н.Дахин// Школьные технологи. – 1999. - №1-2 с. 39-41.
- 9. Єльнікова Г.** Моніторинг діяльності керівника школи/ Г.Єльнікова // Директор школи, ліцею, гімназії, 2003. - №1. – с. 97-103.
- 10. Єльнікова Г.В.** Основи адаптивного управління (тести лекцій)/Г.В.Єльнікова. – Х.: Основа, 2004. – 128 с.
- 11. Єльнікова Г.** Оцінювання якості освіти в загальноосвітньому навчальному закладі на основі проведення моніторингових досліджень/ Г.Єльнікова, З.Рябова //Практика управління закладом освіти. – 2008. –№8. – с. 20–29.
- 12. Єльнікова Г.В.** Управлінська компетентність/ Г.В.Єльнікова. – К.: Редакція загально педагогічних газет, 2005. – 128 с.

- 13. Иванова Л.Ф.** Педагогический мониторинг процесса развития профессиональной компетентности учителя иностранного языка/Л.Ф.Иванова // Стандарты и мониторинг в образовании. - №33. – 2004. – с.20-24.
- 14. Касьянова О.М.** Мониторинг в управління навчальним закладом/О.М.Касьянова. – Х.: Основа, 2004. – 96 с.
- 15. Коньшева А.В.** Контроль результатов обучения иностранному языку/А.В.Коньшева. – СПб.: КАРО, Мн.: Издательство „Четыре четверти”, 2004.- 144 с.
- 16. Лукина Т.** Мониторинг якості освіти: теорія і практика/Т.Лукина. – К.: Вид. Дім „Шкіл. Світ”: Вид. Л.Галіцина, 2006. – 128 с.
- 17. Майоров А.Н.** Мониторинг в образовании/А.Н.Майоров. – С-Пб.: Образование – Культура, 1998. – 344 с.
- 18. Майоров А.Н.** Мониторинг как научно-практический феномен/А.Н.Майоров // Школьные технологии. – 1998. - №5.- с.25-48.
- 19. Майоров А.Н.** Мониторинг и проблемы информационного обеспечения управления образованием/А.Н.Майоров// Школьные технологии. - №1. – с. 46-60.
- 20. Мониторинг** стандартів освіти / за ред. А. Тайджана. – Л.: Літопис, 2003. – 328 с.
- 21. Мониторинг** якості освіти світові досягнення та українські перспективи / За заг. ред. О.І. Локшиної – К.: К.І.С, 2004. –128 с.
- 22. Мокшеев В.А.** Организация системы мониторинга в образовании /В.А.Мокшеев// Школьные технологии, 2005. - №1. – с.85-94.
- 23. Мониторинг** и диагностика качества образования: монографія // А.А.Шаталов, В.В.Афанасьев, И.В.Афанасьева и др. – М.: НИИ Школьные технологии, 2008. – 322 с.
- 24. Маслікова І.В.** Мониторингова система освітнього менеджменту. – Х.: Основа, 2005. – 144 с.
- 25. Матрос Д.Ш.** Управление качеством образования на основе новых информационных технологий и образовательного мониторинга /Д.Ш.Матрос, Д.М.Полев, Н.Н.Мельникова. – М.: Педагогическое общество России, 2001. – 128 с.

ТЕЗАУРУС ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ

з моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи

Communicative competence – Комунікативна компетенція – певна сукупність компонентів: (мовна/лінгвістична, соціолінгвістична, прагматична, тощо). Програма з іноземної мови. Сформований рівень іншомовної комунікативної компетенції визначає результат підготовки учнів з іноземної мови в загальноосвітній школі.

Communicative approach – Комунікативний підхід - реалізацію такого способу навчання, при якому здійснюється упорядковане, систематизоване, взаємоспіввідносне навчання іноземній мові як засобу спілкування в умовах модельованної на навчальних заняттях мовної діяльності - невід'ємної і поставної частини загальної діяльності (Е.Маслико).

Competence approach - Компетентнісний підхід - спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових і предметних компетентностей особистості (О.Пометун).

Competence-based education – компетентнісний підхід до процесу іншомовної освіти.

Competence approach - компетентнісний підхід у навчання іноземної мови - спрямованість освітнього процесу на формування в учнів іншомовної комунікативної компетенції та ключових компетенцій, а саме: соціально-особистісних, загальнонаукових й інструментальних (С.Ніколаєва).

Educational standard - Освітній стандарт – система основних показників, прийнятих у якості державної норми освіченості, яка відображає суспільний ідеал і враховує реальні можливості особистості й системи освіти по досягненню цього ідеалу (В.Полонський).

ISO – International Organization for Standardization – Міжнародна організація зі стандартизації, основними напрямками якої є розробка й публікація міжнародних стандартів; розробка й поширення документів, що сприяють гармонізації стандартів різних національних систем стандартизації. Стандарти ISO містять вимоги до якості; що сприяє розвитку співробітництва в різних наукових сферах.

Management decision – Управлінське рішення - вибір, який повинен зробити керівник в процесі здійснення їм функцій управління та рішення конкретних управлінських завдань (Б.Райберг. Сучасний економічний словник).

Management monitoring - Управлінський моніторинг – реалізується керівником навчального закладу, його заступниками, керівником МО вчителів іноземної мови; має бути спрямований на відслідковування основних параметрів складових якості підготовки учнів з іноземної мови, з метою отримання інформації щодо стану цих об'єктів, впливів зовнішніх та внутрішніх факторів, динаміки змін, аналізу та прийняття управлінських рішень щодо відповідності результатів поставленим цілям, коригування та прогнозування подальшого розвитку об'єктів управління.

Monitoring - Моніторинг – засіб управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи процедура якого включає постійне, спеціально організоване, систематичне спостереження за станом підготовки учнів з іноземної мови з метою виявлення його відповідності бажаному результату або визначеним цілям.

Process - Процес – сукупність взаємопов'язаних ресурсів: кадрових, матеріально-технічних взаємопов'язаних ресурсів (кадрових, матеріально-технічних та інше) та діяльності, котра впливає на результат як на вході та і на виході (стандарти ISO).

Quality - **якість** – Сукупність властивостей та характеристик продукції або послуг, які надають їм здатність задовольняти потреби (ISO).

Quality of preparation of pupils in foreign language in secondary school - якість підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі - складне та багатофакторне явище, що з одного боку визначає відповідність певному стандарту, заданій меті та цілям; з іншого - характеризує процес та результат в навчальному закладі.

Quality conditions - Якість умов для здійснення освітнього процесу з іноземної мови – наявність фінансового, кадрового, матеріально-технічного та науково-методичного забезпечення освітнього процесу в ЗНЗ.

Quality of the educational process - якість освітнього процесу з іноземної мови – включає якість кожного етапу навчання та стану викладання предмета „Іноземна мова”.

Quality results - Якість результатів - визначається: співвідношенням цілей та результатів, рівнем навчальних досягнень учнів з іноземної мови та сформованістю загальнонавчальних умінь та навичок учнів, рівнем засвоєння учнями мінімуму знань передбаченого державним стандартом та навчальною програмою та їх відповідністю цим вимогам.

Quality management – управління якістю - Цілеспрямований процес впливу на об'єкти управління, який здійснюється під час створення та використання продукції або послуги, з метою встановлення, забезпечення та підтримання її рівня якості, що задовольняє вимогам споживачів та суспільства в цілому (О.Щукін).

Quality management system - система управління якістю - Сукупність організаційних структур, розподіл повноважень та обов'язків, методів, процедур та ресурсів, необхідних для встановлення, підтримання й вдосконалення якості (Розова Н.К.).

Quality management of pupils`preparation in foreign language in secondary school - управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі - процес планування, досягнення і постійного підвищення якості умов для здійснення освітнього процесу з іноземної мови, його реалізації та якості результату

TQM – Total Quality Management – концепція загального менеджменту якості – метод підвищення якості організаційних процесів. Total Quality Education – досягнення більш високої якості освіти; безперервне й систематичне, безперервне вдосконалення всіх навчальних процесів, що пов'язані з наданням шкільних або університетських послуг; включає акцент на споживача, прийняття рішення на основі збору й аналізу інформації, включення всього персоналу в забезпечення якості, узгодження планів (ДСТУ ISO 9001:2009/Б.Алешін).

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Байдацька Н.М.** Педагогічні умови якості навчальних досягнень студентів у вищих навчальних закладах недержавної форми власності автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук спец. 13.00.04 „Теорія та методика професійної освіти” / Н.М. Байдацька. – Вінниця, 2007. – 20 с.
- 2. Державна** національна програма „Освіта. (Україна XXI століття)”.- К.: Райдуга, 1994.- 62 с.
- 3. Дмитренко Г.А.** Стратегічний менеджмент: цільове управління освітою на основі кваліметричного підходу: Навчальний посібник /Г.А.Дмитренко. – К.: ІЗМН, 1996 с. –128с.
- 4. Дмитренко Г.А.** Стратегический менеджмент в системе образования: Учеб. пособие/ Г.А. Дмитренко .-К.: МАУП, 1999.- 176 с.
- 5. Єльнікова Г.В.** Основи адаптивного управління (тексти лекцій)/Г.В.Єльнікова. – Х.: Основа, 2004. – 128 с.
- 6. Іванова Л.Ф.** Педагогический мониторинг процесса развития профессиональной компетентности учителя иностранного языка /Л.Ф.Иванова// Стандарты и мониторинг в образовании. - №33. – 2004. – с.20-24.
- 7. Маслыко Е.А.** Настольная книга преподавателя иностранного языка / Е.А.Маслыко, П.К.Бабинская, А.Ф.Будько, С.И.Петрова. – Минск.: Вышейшая школа, 2004. –445 с.
- 8. Методика** викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид.2-е, вип. і перероб. / Кол. Авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. –328 с.
- 9. Національна** доктрина розвитку освіти // Указ Президента України „Про Національну доктрину розвитку освіти” від 17.04.2004. - №347/2002 [Електронний ресурс]:Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
- 10. Пассов Е.И.** Мастерство и личность учителя: на примере преподавания иностранного языка/Е.И.Пассов, В.П. Кузовлев, Н.Е.Кузовлева, В.Б. Царькова.- М.: Флинта; Наука, 2001.- 240 с.
- 11. Пассов Е.И.** Урок иностранного языка в средней школе/ Е.И.Пассов. – М.: Просвещение, 1988. – 223с.

- 12. Перехейда О.М.** Моніторингові дослідження рівня навчальних досягнень учнів з іноземної мови як умова забезпечення якості освіти/ О.М. Перехейда// Рідна школа. – 2002. - №10. – с.32-34.
- 13. Полонский В.М.** Словарь по образованию и педагогике/В.М.Полонский. – М.: Высшая школа, 2004.- 512 с.
- 14. Ребрин Ю.И.** Управление качеством: Учебное пособие/Ю.И.Ребрин. – Т.: Изд-во ТРТУ, 2004. – 174 с.
- 15. Редько В.** Концепція навчання другої іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах/В.Редько, Н.Басай//Книга вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання/Упоряд. О.Я.Коваленко, І.П.Кудіна. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 240 с.
- 16. Хриков Є.М.** Управління навчальним закладом/ Є.М.Хриков: Навч. Посіб. – К.: Знання, 2006. – 365 с.
- 17. Щукин А.Н.** Обучения иностранным языкам: Теория и практика/А.Н.Щукин. - М.: Филоматис, 2004.- 416 с.
- 18. Янко О.В.** Організаційно-педагогічні умови управління якістю роботи сучасного дошкільного навчального закладу: дис. канд. пед. наук: 13.00.06/ Янко Олена Вікторівна. – Луганськ, 2009. – 259 с.

Т.П. Мізерна. Методичні рекомендації з впровадження моніторингу в процес управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітній школі.

Методичні рекомендації містять теоретичні засади, модель та практичні рекомендації щодо впровадження моніторингу в процес управління якістю підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі. Основу складають параметри, що характеризують якість в загальноосвітній школі. На основі основних підходів до проблеми якості освіти визначені складові компоненти якості підготовки учнів з іноземної мови та критерії її оцінювання в загальноосвітній школі.

Управління якістю розглядається з точки зору сучасних підходів до менеджменту якості освіти. Моніторингове дослідження розглядається як основний засіб управління якістю шкільної освіти. Визначено процедуру, основні напрямки, програму реалізації, комплекс заходів, інструментарій з моніторингу якості підготовки з іноземної мови учнів в загальноосвітній школі. Обґрунтовано процес оцінки управління якістю підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи та розроблено моделі.

Ключові слова: моніторинг, управління якістю, процес, іноземна мова, загальноосвітня школа.

Т.П. Мизерная. Методические рекомендации по внедрению мониторинга в процесс управления качеством подготовки по иностранному языку учеников общеобразовательной школы.

Методические рекомендации включают теоретические основы, модель и практические рекомендации по внедрению мониторинга в процесс управления качеством подготовки по иностранному языку учеников в общеобразовательной школе. Основу составляют параметры, которые характеризуют качество в общеобразовательной школе. На основе основных подходов к проблеме качества образования, определены компоненты качества подготовки по иностранному языку и критерии его оценивания в среднеобразовательной школе.

Управление качеством рассматривается с точки зрения современных подходов к менеджменту качества образования. Мониторинговое исследование рассматривается как основной способ управления качеством школьного образования. Определено процедуру, основные направления, программу реализации, комплекс мероприятий, инструментарий мониторинга качества подготовки по иностранному языку учеников в общеобразовательной школе. Обосновано процесс оценки управления качеством подготовки по иностранному языку учеников среднеобразовательной школы, разработаны модели.

Ключевые слова: мониторинг, управление качеством, процесс, иностранный язык, общеобразовательная школа.

T.P. Mizerna. Methodic recommendations for the implementation of monitoring in the process of quality management of pupils' preparation in foreign language of comprehensive school.

Methodical recommendations contain theoretical foundations of the model and practical recommendations for the implementation of monitoring in the process of quality management of pupils' preparation in foreign language of comprehensive school. Parameters of quality in comprehensive school make the basis. Based on the main approaches to the problem of quality of education components of quality of preparation in foreign language, indicators of its evaluation are determined.

Quality management is considered from the point of view of modern approaches to the education quality management. Monitoring research is considered as the basic way of quality management of school education. Procedure, the main directions of program implementation, the complex of measures, instruments of quality monitoring of pupils' preparation in foreign language of comprehensive school. Process of evaluation of quality management of pupils' preparation in foreign language of comprehensive school is grounded and models are made. Monitoring and qualimetry are the main factors in maintenance of quality indicators, their conformity to

the existing standards, on the bases of the research and evaluation of the process of pupils` preparation in foreign language in comprehensive school.

Key words: monitoring, quality management, process, foreign language, comprehensive school .

Навчально-методичне видання

МІЗЕРНА Тетяна Петрівна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з впровадження моніторингу в процес управління якістю
підготовки з іноземної мови учнів загальноосвітньої школи

*для керівників загальноосвітніх навчальних закладів,
заступників з навчально-виховної роботи, керівників
методичних об'єднань вчителів іноземної мови,
працівників органів управління освітою*

За редакцією автора
Комп'ютерне макетування – Т. П. Мізерна

Здано до склад. 04.03.2013 р. Підп. до друку 03.04.2013 р.
Формат 60×84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman.
Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 8,08. Наклад. 200 прим. Зам. № 80.

Видавець і виготовлювач
Видавництво Державного закладу
„Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
вул. Оборонна 2, м. Луганськ, 91011. Т/ф: (0642) 58-03-20
e-mail: alma-mater@list.ru
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.